Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[Гар]этэмнай 1921 оной [де]кабриин 21-hээ гарана | № 166 (13655) | 1974 оной июлиин 18, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

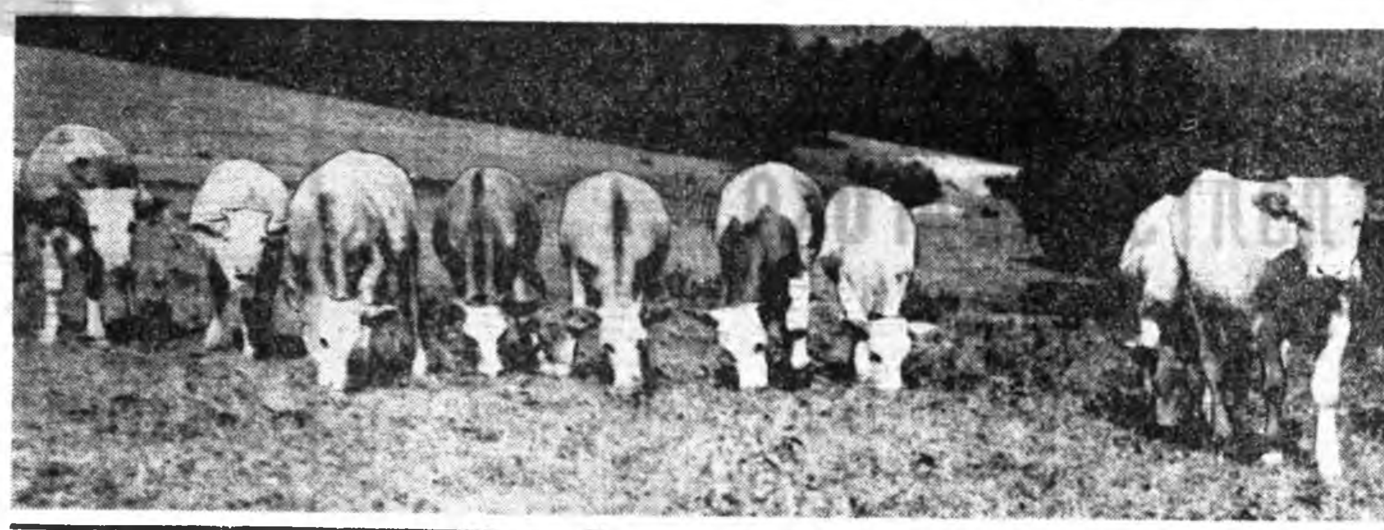
ТАШАРАЙ ТУГАЛШАД

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Ташарай фермэдэ энэ жэлдэ 114 толгой тугал түлжүүлэгдэжэ байнхай. Энэ гүүртэдэ тугалшанаар ажалладаг Долгоржаб Цырендоржиева 31 жэл мал ажалда хүдэлнэ. Үнгэрhэн жэл энэ тугалшан тарган тобир тугалнуудые түлжүүлээ hэн. Мүнөө жэл недондонойхиhоо доошо бэшэ социалис уялга абаад, нарай тугалнуудые hайнаар харуулжа байна.

Мүн тугалшан Цэрэн-Дулма Цэдэндоржиевна Будажапова баhал hайнаар ажалладаг юм. Габшагай ажалайнгаа түлөө Октябриин революциин орденоор недондо шагнагдаа бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Тобир тарган тугалнууд бэлшээридээ. 2. Ордента тугалшан Ц. Ц. Будажапова. 3. Эрхим тугалшан Д. Д. Цырендоржиева тугалаа эдеэлүүлжэ байна.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

[Т]ЭЖЭЭЛ [Б]ЭЛЭДХЭЖЭ [Э]ХИЛБЭ

БАРГАЖАН. Баргажанай совхоздо 15 звено [ногоо]hээ сабшажа эхилбэ. [Т]эдэнэр дүн хамта 38,5 [мя]нган центнер будүүн [тэжэ]эл бэлэдхэхэ юм. [М]үнөө витаминтай тэ[жэ]эл бэлдэдэг агрегат [хү]дэлжэ байна. Агроном[...]товод И. Зарубинай [...]хилдэг бригада 10 үдэр [соо]о 240 тонно үнэтэ тэ[жэ]эл бэлдэхэ уялга абан[х]ай. Эдэ үдэрнүүдтэ витаминтай тэжээлэй түрүүшын тонно совхозой [...]ладта тушаагдаба.

* * *

Бодоной совхозой hүү[ри]н отделениин звено [Ба]ргажан голой нугын [ног]оо сабшажа байна. [Э]нэ звеное Л. Н. Фролов [ха]аридана. Совхоздо [ха]мта найман звено тэ[жэ]эл бэлдэхэжэ эхилээ. [Зв]енонуудай хоорондо [со]циалис мүрысөөн үрнөөр дэлгэрэнхэй. Совхозой үбhэшэд малайн[г]аа тэжээл саг соонь [ха]наар hайнтайгаар бэ[лэ]дхэн абахын түлөө [х]армайн оролдонод.

Л. МЕРКУЛОВ.

[О]РОЛДОСОТОЙ [Х]ОНИШОН

[З]унай шэмэтэй тунга но[го]ондо малаа таргалуулхын [т]ула Хүрбын совхозой мал[ш]ан бүхэн оролдоно. Тус [сов]хозой Дээдэ-Нуга гэ[жэ] газарта эхэ хониной [ф]ара оршодог юм. Эндэ аха[л]ша хонишон Р-Д. Даша[бы]лов гэр бүлэтэйгөө хамта [...]4 толгой хонидые харуу[ha]лжа байдаг гээшэ. Нүхэр [Р-]Д. Дашабылов хонишоноор [ху]дэлhөөр тиимэшье үни бо[л]огүй, гэбэшье ажалдаа ни[гэ] дүй дүршэлтэй болон[х]ой. Энэ нүхэр механизато[р]ар хүдэлжэ байтараа, түрэл [со]вхозойнгоо мал ажалые [х]үгжөөлсэхэ зорилготойгоор [ө]өрын дураараа хонишон болжо ороhон юм. Байгша [он]ой үбэлжэлгэ болон түл[л]элга муу бэшээр үнгэргэ[лэ]н байна. Абтаhан хурьгаа[ну]а бүтэн бүрин түлжүүлээд, [тэ]дэнээнь hалгаажа тушааhан [ю]м. Тус хонишон хонин бү[ри]hөө 2—2,5 килограмм хү[бү]тэр ноohо хайшалаа. Нү[хэ]эр Р-Д. Дашабылов юhэдэ[хэ]и табан жэлэй тодорхойлхы, [д]үрбэдэхи жэлдэ hайн үрэ [д]үн туйлаха зорилготойгоор [м]үнөө оролдон ябана.

[Ц]-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринэн аймаг.

РЕПОРТАЖ

ХАЙШАНУУДАЙ ХАНХИНААН ЗАМХАНАГҮЙ...

Үглөөнэй аали намдуу байдалые хонидой мааралдаан хүн зоной шанга шангаар дуу гаралдаха абяантай хамтаржа, дуу дорьбоогоор эбдэнэ. Сагшье эртэхэн лэ янзатай. Залуу хүбүүд, басагад ехэл яаралтай нооhо хайшалалгын пунктда шамдуу ерэнэд. Энэмнай совхозой 2-дохи отделениин ноohо хайшалалгын 2-дохи типовой пункт болоно.

Түлгэ хони харууhалдаг хонишон Пылжид Жигмитова хонидоо эндэ асаржа хаанхай, ехэл сэдьхэлээ ханангяар:

— 612 толгой хони харууhалнаб. Хонидни яhала тобир тарганаар үбэлжэжэ гараа. Толгой бүриhөөнь 3,498 килограмм ноohо тушааха уялгатайб, абаhан уялгаяа дүүргэжэл үзэхэ ёhотойб, — гэжэ найдангяар хөөрэнэ.

Уданшьегүй хайшанууд жиияшаба даа. Эндэ 27 электро-хайша тодхогдонхой. Бүгэдөөрөө хайшашад залуушуул. Ехэнхинь нютагай hургуулиин 8—10 классуудай hурагшад. Наада захаhаа 9-дэхи классай hурагша Балдуев Цырендэ ошожо хандахадамнай:

— Би гурбадахи жэлээ түрэл совхоздоо амаралтынгаа үедэ хонидой ноohо хайшалалсанаб. Яhала дүршэлтэй болосгдоо. Үдэртөө 35—40 толгой хони хайшалжа, ноohыень тушаанаб, — гээд ехэл шадамар бэрхээр хонинойнгоо ноohо хайшална.

Эндэ харахада, хүн бүхэн энэ ехэ харюусалгата ажалда үнэн сэдьхэлhээ хандана. Ажалгүй хүн үгы. Туд тудтаа хайшаал жиниюулжа, айхабтар шумууhан түргөөр хүдэлхые оролдоно. Хайшалагдаhан ноohо класс классаарнь илган абаха тусхай түхеэрэлгэтэй.

Совхозой директн болон партийна комитет ноohо хайшалалгынгаа халуун хаhые богони болзор соо үнгэргэхые хараалжа, хүмүүжүүлхы ажал хэрэг бэелүүлээ янзатай. Ханаарнь элдэб янзын уряа лозунгнууд, социалис мүрысөөн тухай тайлбари гэхэ мэтэ үлгөөтэй.

Эндэ хэн ямар шанартайгаар, үдэрэй хэды толгой хони хайшалhан, хэды килограммм ноohо тушааhан тухай мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдана. Нарин нягтаар, олон килограмм ноohо хайшалжа тушаахые хүн бүхэн оролдоно. Мүрысөөндэ илагшадые урмашуулха иимэ шангууд тогтоогдонхой. Нэгэдэхи hуури эзэлhэн хайшалагшада 250 түхэригэй холодильник, хоёрдохи hуури эзэлhэн хүндэ 85 түхэригэй алтан час. Ехэ хүн үдэрэй 30 толгой хони хайшалжа, 90 килограмм ноohо тушааха, харин hургуулиин үхибүүд 18 толгой хонинhоо 50 килограмм ноohо абахаар хараалагдана.

Совхозой отделениие архилэгшэ Даша-Доржо Гармаевич Дамбаевтай хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Нёдондо июниин 23—24-нөөр ноohоёо хайшалжа захалаа hэмди. Ажалнай яhалал урагшатай бүтэсэтэй ябана гэжэ hанахаар. Бага дутуу дунда бии юм ааб даа, энээнгүйгөөр ажал гээшэ урагшаа ябадаггүй ха юм даа. Хайшашаднай хуул hургуулиин хүүгэд. Зариманиинь олон жэлдэ ноohо хайшалалганда ябана, яhала дүй дүршэлтэй боложо байнхай. Бүхы хониёо тон hаяын үдэрнүүдтэ хайшалжа дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

Тус пунктые үнинэй механизатор-шофер Даша Гармаев хүтэлбэрилнэ. Энэ хүнэй үнэн зүрхэнэй оролдосото ажал тэмдэглэмээр.

Совхозой 2-дохи отделенидэ бүхыдөө 16 мянга гаран хонид бии. Мүн хурьгад олон. Мүнөө жэлэй түсэб уялгыень харахада, 568 центнер ноohо хайшалжа тушааха даабаритай.

Хонин ажалай бригадир Сергей Доржиев хүүгэдтэ даабари үгэнэ, ажалыень нарин нягтаар шалгана. Эндэ эршэтэ ажалай охин бусаланхай. Хайшашад cooho гэрэй эзэн эхэнэр Ц. Аюржанаева, hурагшад Ц. Балдуев, С. Содномов, Ц-Д. Цыдыпова болон бусад үдэрэйнгөө даабари 110—120 процент үлүүлэн дүүргэнэ.

Загаhатын совхоз энэ жэлдэ хонин ажалдаа яhала эрхим дүнгүүдые туйлажа шадаа. Аймаг соогоо түл абалгаар түрүүлээ. Эндэ 5—6 хонишод зуун эхэ хонин бүриhөө зуун хурьга абажа, сэл хүхэ ногоон дээрэ тэдэнээ гаргаа.

Нёдондо совхоз ноohо тушаалгаар түсэбөө дүүргээ. Мүнөө жэлдэшье түсэбөө баhал жэншэдгүй дүүргэхэ гэжэ hанагдана. Совхоз ехэнхи ашаг олзоёо хонин ажалhаа оруулна гээшэ. «Сагаан алтаяа» гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулжа, энээнhээ ехэхэн олзо оруулхань дамжаггүй.

Үдэрэй ааяма халуун хүрэжэ ерэбэ. Наран тэнсэлгүй шангаар шарана. hарабша сарай доро хайшашад наранай хурса гэрэлhээ халхалагданхай, аажам хүдэлнэ. Хайшашад амарха сүлөөгүй.

Бригадир С. Г. Доржиевтай хөөрэлдэнэбди.

— Мүнөө жэлдэ хониной ноohон мууса хөөрэнхэй. Яhалал хонид hайн ондо ороол даа. Манай отделени ноohо тушаалгаар түсэбөө hаяар дүүргэхэл байха. Тинмэhээ ноohо хайшалалгаяа бүри hаяын үдэрнүүдтэ шамдажал дүүргэхэ гэлсэнэбди. Ниитынгээ малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хаhамнай улам дүтэлжэ байна, шамдаха болонобди, — гээд үгэеэ дабтан дүүргэнэ.

Наран хурсаар шарана. Хайшануудай ханхинаан холоhоо зэдэлнэ. Июлиин 11-дэ совхозой бүхы хонидой 90 процентнь хайшалагдаад байгаа.

В. ЧИМИТОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хэжэнгын аймаг.

БҮХЫ ХҮСЭМНАЙ— ҮБҺЭНДӨӨ

Бүри урданhаа хойшо манай аймагай суута луговодууд нүхэд Герасимов, Батышев, Санжанов гэгшэд сабшалангай гектар бүриhөө 70—80—100 центнер хүрэтэр үбhэ хуряадаг байhан гэжэ бүхы республика дотороо мэдээжэ болоhон гээшэ ааб даа.

Бидэ, тэдэнэй нютагайхидай сабшалан дээрэhээ ахир бага ургаса абаха болоо hаамнай, яашье хүлисэмөөр бэшэ. Эгээл тиимэhээ манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхидой сабшалангаа hайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ тушаа ехэ оролдолго гаргадаг, горитой ажал хэдэг болоhониинь гайхалгүй.

Тингэжэ сабшалангай муу бэшэ ургаса хуряагаад, республика дотороо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёр жэл удаагаар илалта туйлажа, мүнгэн шанда хүртөөбди.

Колхоздомнай бүхыдөө 2076 гектар сабшалан, тэрэ тоодо 1850 гектар уhалагдадаг юм. Энэ жэлдэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула сабшалан дээрэ бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ гэхэдэ, алдуу болохогүй. Байгша оной ургасада туhа болохыень хараадуулжа, үбэлдөө, хабартаа сабшалан дээрээ 6450 тонно шэбхэ гаргаабди. Тэрэнэй 4,6 мянган тонноньхабартаа габшагай хүдэлмэриин хоёр hарын туршада зөөгдэhэн байна. Хабар, саhанай хайлажа байха үедэ, газарай хүрьhэнэй дээгүүрхиин шиигтэйдэ 1 250 гектар дээрэ 250 тонныи хэмжээнэй аммиагай селитрэ тараагаа hэмди.

Тиигээд хабар баhал эртэнhээ хойшо газараа уhалха хүдэлмэри хэжэ эхилээбди. Тэрэнэй ашаар колхозой луговодууд мүнөө бүхы уhалагдадаг сабшалангаа хоёр дахин уhалаад, үшөө 1500 гектарынь гурба дахин ундалуулжа үрдиhэн байна. Хабарhаа хойшо ходо хүйтэн, хуурай hалхитай, хура бороо хомортой байгаашье hаань, ехэнхи сабшалангай ногоон мүнөө яhала hайн. Бүхы сабшалан дээрэhээ хамта 33,3 мянган центнер үбhэ абаха гэхэ гү, али гектар бүриhөө 17,2 центнер ургаса хуряаха түсэбөө дүүргэхэ аабзабди гэжэ hанагдана. hаг шэбхэ hайса оруулhан, минеральна үтэгжүүлгэ тарааhан, гурба дахин уhалhан газарhаа гектарай 22—25 центнер үбhэн абтаха аабза гээд хүлеэгдэнэ.

Жэшээнь, Ягодныи отделениин үнинэй луговод А. М. Ефимов даажа абаhан 200 гектар сабшалангай гектар бүриhөө 22 центнерhээ бага бэшэ ургаса абаха зорилготой. Бэрхэ луговодууд Егор Чебунин, Шайми Ахметханов, Даша-Дондок Жапов, Ширап Очиров гэгшэд баhал гектар бүриhөө 20—21 центнерhээ доошо бэшэ ургаса хуряахабди гэжэ үгэеэ үгэнхэй. hаяшаг ябажа харахада, Ширап Очировай даадаг үтэг болгоhон, олон жэлэй ногоо тариhан сабшалангhаа гектарай 32 центнер үбhэн лаб гарахаар байна.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдээ хаhа сагтань бэлдэжэ, бүхы техникээ бэлэн болгоод, бригадануудай июлиин тэнгhээ хойшо үбhэндөө жэгдэрэн оробо. Түрүүшын үдэрhөө хүдэлхэ ёhотой бүхы 13 звено, тэрэ тоодо, гүйсэд оньhожоруулагдаhан табан звено ногоогоо сабшажа захалаа. Оньhожоруулагдаhан звенонуудта ямар техникэ үгтэнхэйб гэжэ харабал, иимэ: тусхайлбал, луговод Александр Ефимовэй хүтэлбэрилдэг звено «Беларусь» түхэлэй тракторта шагтагалха 4 косилка, КДП-4 түхэлэй үргэн абасатай үшөө 1 косилка, ГТП-60 түхэлэй хоёр тармуур, тармаhан үбhэ суглуулжа, hурилхэ газарта зөөхэ КНО-11 түхэлэй волокуша, нэгэ тростой волокуша, үбhэ hурилхэ оньhон түхеэрэлгэ хүдэлхэ юм. Үбhэ хуряалгада жэгдэрэн ороходо, бүхы дээрээ дүшөөд трактор ябаха, 180 колхозннигууд ажаллаха байна. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, бүхы хүсэмнай үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ гарахань гээшэ.

Үбhэндэ ороходоо холо урда тусхай түсэб-график табижа, хэнэй звено хэды хүнтэй, ямар мори унаа, оньhон техникэтэй байхаб гэжэ хуу тодорхойлообди. Мүн ямар участогай ногоое хэзээнhээ сабшажа эхилээд, хэды центнер үбhэ абаха, хүдэлмэреэ ямар болзор соо бүтээхэб гэжэ хуу бэшэгдэнхэй. Тэрэнэй ёhоор, июлиин 15-hаа 21 болотор колхоз дотор 236 гектарай ногоон сабшагдажа, 4.3 мянган центнер үбhэн абтаха гэжэ хараалагдана. Саашадаа ажалай эршэ улам шангадажа, недели соо 500 хүрэтэр гектарай ногоон сабшагдаха, хамта 8,4 мянган центнер үбhэн хуряагдаха болоно.

Звенонуудай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, түрүүлжэ гарагшадые урмашуулха гурим хуу тодорхойлогдонхой. Хэрбээ түрүүшын неделидэ бүхы абаха үбhэнэйнгөө 25 процентые хурлажа абаад байгаа hаань, звеногойхидто дамжуулгын улаан тугхан, эрье хонин шан үгтэхэ юм. Бидэ үбhэшэдэй ажалай түлөөhые хуряажа абаhан үбhэнэйнь центнер бүхэнэй зэргээр үгэдэгбди. Юрын тэгшэ газарта абтаhан үбhэнэй центнер бүхэндэ 1 түхэриг 30 мүнгэн түлэгдэнэ. Тиихэдээ хэнэй хэды шэнээн хабаадаhаниинь, ямар газарта, хэр ургасатай байhаниинь хараада абтадаг ааб даа. Энэ жэлдэ үбhэ ехээр абахын тула 300 гектарhаа бага бэшэ газарай ногоо гараар сабшахабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ Ягодныи отделенидэ АВМ-0.4 түхэлэй түхеэрэлгэ хүдэлжэ, үбhэнэй гурил гаргажа эхилхэнь. Энэ агрегадые үнинэй механизатор С. Черных хүтэлбэрилэн, үдэр hүнигүй хүдэлгэхэ байна. Тиигэжэ 300 тонно витаминтай ногооной гурил гаргахабди.

В. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном.

СОВЕДҮҮДЭЙ ОРОНОЙ ТУГ ДОРО

Совет худалдаа наймаанай далайн флодой анхан байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой июлиин 18-да гүйсэбэ. Ажалай ба Оборонын Совет 1924 оной энэ үдэр «Совет худалдаа наймаанай флот» гэжэ акционерна бүлгэм эмхидхэн байгуулха тухай тогтоол гаргаhан юм. «Совторгфлот» ороной худалдаа наймаанай флодые хүгжөөхэ, сэхэ хүтэлбэрилхэ түрүүшын эмхи болоhон байна. Тиин нэгэдхэмэл, бэеэ даанхай hалбари болохо далайн транспортын ажал ябуулгын эхин нигэжэ табигдаа бэлэй.

ТАСС-ай корреспондентын гүйhанай ёhоор, СССР-эй далайн флодой министр **Т. Б. Гуженко** 50 жэлэй турша соо СССР-эй далайн транспортын дабшан ерэhэн зам тухай хөөрэбэ.

— Мүнөөнэй ба 50 жэлэй урда тээхи флодто хабаатай хэдэн тоонуудые хөөрөөнэйнгөө эхиндэ дурдаhуу, — гэбэ.

Хаанта Россиhаа Соведэй Республикада үлэhэн флот түйлай муу байдалтай байhан юм. Манай орон тинхэ сагта гадаадын судлануудай эзэдhээ сүм дулдыдадаг байгаа. Суднануудые хүлhөөр абажа хэрэглэhэнэй түлөө гадаадынхидта Росси жэл бүри 100—150 миллион түхэриг түлэдэг байhан. Харин мүнөө бидэ өөhэдөө бусад гүрэнүүдтэ суднануудые үгэнэбди. «Совфрахт» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэл гадаадын гурба мянган фирмэнүүдтэй худалдаа наймаанай холбоотой болонхой.

«Совторгфлодой» байгуулагдаха үеэр 480 мянган тонно ашаа тээхэ хүсэтэй 300 хүрэхэгүй судна манайда бии байhан юм, харин СССР мүнөө 14 миллион шахуу тонно ашаа тээхэ флодтой болонхой. Манай орон далайн хэдэ хэдэн ехэ гүрэнүүдэй тоодо ороно.

«СОЮЗ-3» ПРОГРАММЫН ЁҺООР НИИДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ЖОЛООДОХО ТҮБ. (ТАСС). Жолоодогдон дабшажа ябаа «Салют-3» гэжэ научна станци дээрэхи арба нэгэдэхи хүдэлмэриин үдэр июлиин 16-да Москвагай сагаар 1 час 40 минутын үеэр дүүрэб. Космонавтнар Павел Попович, Юрий Артюхин программын ёhоор научна ба техническэ туршалгануудые хэбэ. Дэлхэйн нюруу дээрэхи байгаалиин бүридэлнүүдэй зарим хубиин дүрэ зурагуудые буулгаhан байна. Тингэжэ абтаhан мэдээнүүд дэлхэйн нюруугай онсо шэнжэтэй газарнуудай каталог зохёохо үедэ, байгаалиин баялигуудые шэнжэлдэг онол аргануудые улам нарижуулан hайжаруулха, оршон тойронхи байгаалиие шэнжэлхэ үедэ хэрэглэгдэхэ.

Тусхай дурам хэрэглэн, үүлэнүүдэй бүридэл ба хубилалтануудые адаглаhан, тэдэнэй дүрэ зурагуудые буулгаhан байна.

Замбуулинай аппарадуудые ниидхүүлхэ хэрэгсэлнүүд ба онол аргануудые улам нарижуулан hайжаруулха зорилгоор станциин экипаж атмосферын тооhото зай ба хаяада огторгойн туяагай hөөлжэн тудалгын оршон байдалые хэмжэн тодорхойлоо.

«Салют-3» станциин экипажай мүнөөдэрэй хүдэлмэриин үдэр Москвагай сагаар 9 час 40 минутада эхилбэ. Космонавтнарай элидхэлнүүдэй, телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ёhоор, ниидэлгэнь hаадгүй hайнаар үнгэржэ байна, нүхэд Попович ба Артюхинай бэень hайн ябана.

Ярууныи аймагай «Коммунизм» колхозой hү hаалиин комсомол-залуушуулай Баруунай фермын коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие табан hара соо дүүргээ hэн. Энэ амжалтада залуу Светлана Доржиевагай оруулhан горитой хубита бии. Мүнөө үедэ тэрэ hаамхай үнеэн бүхэнhөө 1.000 гаран килограмм hү hаагаад байна. Харин жэл соо 1800 килограмм hү hаахаб гэhэн социалис уялга абанхай.

Светлана Доржиева нёдондо дунда hургуули дүүргээд, фермэдэ хүдэлхэеэ ерэhэн юм. Богони болзор соо иимэ амжалта туйлаhаниинь гайхамаар ааб даа. Зүгөөр тэрэнэй оролдосо, анхарал, мэргэжэлдээ дуратай байhаниинь энээндэ горитойгоор нүлөөлөө бэзэ гээд hанагдана.

Тэрэнэй нүхэр басаган тугалшан Флория Саттарова мүн лэ бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. Тэрэ харууhалжа байhан 47 тугалайнгаа толгой бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхэдээ 500—600 граммаар дээшэлүүлнэ.

Светлана Флория хоёрой ажабайдалда зол жаргалта үдэр hая тудаа. Тэдэнэр КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтааха юм.

Н. КУШНАРЁВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Светлана Доржиева Флория Саттарова хоёр КПСС-эй райкомой бюро дээрэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар баталагдаhанайнгаа hүүлдэ хөөрэлдэжэ байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТ БҮХЭНИИЕ ЭЛСҮҮЛХЭ

Манай мяханай комбинадай партийна организаци дотор партийна даалгабарида горитой анхарал хандуулагдадаг. Тиимэһээ зарим тэды дүй дүршэл бии гээшэ. Энээн тушааань богонихоноор хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйгөөр энэ статья бэшэгдэ.

Нэн түрүүн хэлэхэдэ, захиралтын хүсөөр коммунистдэ даалгабари үгэжэ болохогүй. Жэшээлхэдэ, наһатай шаг болоһон, дүй дүршэлөөр баян слесарьтэ спортивна хүдэлмэри даалгаба. Тэрэ спортоор ехэ һонирходоггүй һэн тула , хүдэлмэриингөө удхые, гол шэглэлыень ойлгохогүй байгаа һааб даа. Тиимэһээ энэ даалгабаряа дүүргэжэ шадабагүй. Тэрэнэй хэды арсаашье һаань, даажа абахыень баадхаа юм.

Тэрэ һүүлдэнь хэлэхэдээ, ВОИР-ай гү, али уралан наринжуулагшадай соведэй хүтэлбэрилэгшөөр табяа һаань даалгабарияа дүүргэхэл һэм гээ һэн.

Энээнһээ уламжалан үшөө нэгэ тобшолол гарана. Коммунистнуудта даалгабари үгэхэдөө тэрэнэй ямар эрдэм һургуулитай, юугээр һонирходог, юу һайн мэдэдэг байһыень заабол хараадаа абаха ёһотой. Энэ дүрим баримталаагүй һаа, хэрэг урагшагүйдэжэ болохо.

Энэ жэлэй эхиндэ комбинадайнгаа һайн дуранай арадай дружинын командирые оложо табиха ушар тохёолдоо. Партком дээрэ зүбшэн хэлсээд, коммунист В. Сафоновто энэ шухала хүдэлмэри даалгаха гэжэ шиидэгдэбэ.

Энэ шиидхэбэри абахынгаа урда нэрлэгдэһэн хүн бүхэниие бүхы талаһаань нарин нягтаар хаража үзэһэн байгаа. Нэн түрүүн хэлэхэдэ, нүхэр Сафонов хэдэн жэл соо цехэйнгээ арадай дружинын отрядай ударидагша байһан. Тиимэһээ зарим тэды дүй дүршэл тэрээндэ бии һэн.

Тэрэ цехэй начальник һэн тула зониие хүтэлбэрилжэ шадаха байгаа. Мүн комбинадта нилээн удаан саг соо хүдэлжэ, посёлок соохи зоноо һайн таниха, мэдэхэ болоһониень парткомой гэшүүд мүн лэ хараадаа абаа. В. Сафоновые асаржа хөөрэлдэхэдэнь, зүбшөөлөө үгөө. Дээрэ хэлээшээрнай болоходоо энэ тон шухала байна.

Үнэхөөрөөшье, арадай дружина һайн дуранай хэрэг ха юм. Тиимэһээ хүниие захиралтын хүсөөр баалажа, хуули, ёһо эбдэгшэдтэй тэмсэхэ гээшэ тон буруу. Иимэ хүн хүдэлмэридөө ехэ анхаралгүйгөөр, хайшаа хэрэгээр хандаха гээшэл.

Нүхэр Сафонов хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ удаан саг соо ябажа, хүнүүдэй абари зангые таажа, мэдэжэ яһалашье һураһан хүн.

Жэшээлхэдэ, зарим хүндэ дан зөөлөөр хандаа хадашни хэһээлтэгүйгөөр үнгэрһэндэл өөрыгөө һанаад, хуушан зангаараа хулиган ябадалаа болигонгүй байжа болохо. Нүгөөдэтэйнь үлүү гарама шэрүүхэнээр хөөрэлдэбэл, тэрэниие гомдохоожо болохош. Тиимэһээ хэнтэй ямараар хөөрэлдэхэ байһанаа ялирүүлхын тулада хүниие һайн мэдэхэ ёһотой болоно бшуу.

Арадай дружиннигууд нүхэр Сафоновые командираар табиханьгэжэ мэдэхэдээ ехэ баясаа. Энэ баһал шухала. Дружиннигууд шанга хүтэлбэритэй болоходоо урматайгаар хүдэлнэ ха юм.

Үшөө хэдэн жэшээ дурдая. Политһуралсал ябуулха пропагандистнуудые шэлэн баталха үедэ коммунист В. Потапенковагай кандидатура нэрлэгдээ һэн. Тэрэ ехэ арсаашьегүй һаа, дүй дүршэлгүйб, энээнһээ урда пропагандистаар хүдэлжэ үзөөгүйб гэжэ хэлаһан байна. Тэрэ институт дүүргээд, колбаса хэдэг заводто мастераар, һүүлдэнь профессионально-техническэ 8-дахи училищиин директорээр хүдэлжэ байһан юм.

Партком дээрэ хэлсэжэ үзөөд, нүхэр Потапенковае колбаса хэдэг заводой политһуралсалай кружогой пропагандистаар табиха гэжэ шиидэгдэбэ. Шэнэ пропагандист һуралсалай жэлэй турша соо яһалашье оролдоо, эдэбхи үүсхэл гаргаа. Мүн үнинэй пропагандистнар, парткомой гэшүүд тэрээндэ саг үргэлжэ туһалжа байдаг һэн. Тиигэжэ үшөө нэгэ һайн пропагандист хүмүүжүүлэгдээ юм.

Коммунист Н. Банзаров ехэ харюусалгатай ниитын хүдэлмэри ябуулна. Тэрэ арадай хиналтын гол бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ юм. Энэ нүхэр ажахын-захиргаанай таһагай начальнигаар хүдэлдэг.

Тиимэһээ үйлэдбэри һайн мэдэхэ байһаниинь эли. Эдээниие баримталжа, партком энэ хэрэг тэрээндэ даалгаха гэжэ шиидэһэн байгаа.

Үнэхөөрөөшье, нүхэр Банзаров даалгабаридаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэри тон һайнаар ябуулна.

Партийна даалгабари гээшэ коммунист бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэдэ нүлөөлхэ хүдэлмэрич нэгэ онол арга болоно бшуу.

Г. ХАРЧЕНКО.

АКСИНЬЯ Леонова «Электромашина» заводой [...] түрүү токарьнуудай нэгэн юм. Тэрэ юһэдэхи табан [...] шиидхэхы жэлдэ ажалдаа ехэ амжалтануудые [...] Һаяхан энэ нүхэр юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб [...] гэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Леонова (зүүн гарһаа) ба [...] токарь В. Цыбанов.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ [...]

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

ЭЭЛЖЭЭТЭ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Захааминай райкомой ээлжээтэ пленум болобо. Эндэ «Партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүд ба коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, журам саашадань һайжаруулха талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ хараа зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэгдэбэ. Гол асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь Г. Н. Субботин элидхэл хэһэн байна.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай парткомой секретарь Р. В. Никиткин, Хамниин совхозой парткомой секретарь Д. Р. Цыренжапов, КПСС-эй райкомой гэшүүн, түмэрбетон хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой бригадир Ф. И. Туркина, Енгорбойн совхозой директор С. Д. Банзаракцаев, Холтоһоной руднигай партбюрогой секретарь М. Д. Дашинимаев, Санагын совхозой партбюрогой секретарь Л .С. Норбоев, шанаржуулгын фабрикын партбюрогой секретарь Д. С. Булытов, Далахайн совхозой директор В. Л. Хартаев, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. М. Шурыгин гэгшэд үгэ хэлээ.

Аймаг дотор партийна документнүүдые һэлгэлгэ саг соогоо, эмхитэйгээр үнгэрөө. Энэ шухала кампани коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлэй, журамай һайжарха хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлээ гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд нэгэн дуугаар мэдүүлбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

И. ГРИГОРЬЕВ.
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

БУРЯАДАЙ АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад хахад жэлэйнгээ даабари уридшалан дүүргэбэ. Коллективэй амжалтата ажалда сэмбэ нэхэгшэ Любовь Ивановна Королевагай ехэ хубита бии. Нүхэр Королева дүрбэн жэлэйнгээ даабари дүүргэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. И. Королева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ҮЙЛЭДБЭРЕЭ ТОМОДХОХО, ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛТЭЙ БОЛГОХО

Мүнөө үедэ хүдөө ажахын нилээд бэхижүүлэгдээд, найдамтайгаар хүгжөөгдэжэ байхада үйлэдбэриинь томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо, тэрэниие индустриальна һуури дээрэ гаргаха гээшэ түрүүшын ээлжээнэй хэрэг мүн гэжэ партиин XXIV съезд онсолон тэмдэглээ һэн. Энэ зорилгые бэелүүлхэдэ үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха, ажалша хүнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ, тэндэ эрдэмэй туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ арга олгогдохо байна бшуу. Энэмнай хүдөө ажахыда, илангаяа мал ажалда ехэ удха шанартай гээшэ.

Үйлэдбэриие томодхоходо, тусхай шэглэлтэй болгоходо ямар ехэ аша үрэтэй байһыень республика дотор 1968 ондо эмхидхэгдэһэн «Птицепром» трестын ажахынуудай хүдэлмэриин дүнгүүд дээрэһээ харуулжа болохо. Энэ трестдэ мэдэлтэй шубуунай фабриканууд, шубуу үсхэбэрилхэ Кабанскын, «Забайкалец» совхозууд богонихон болзорто байгуулагдаа һэн. Тиигэжэ эдэ жэлнүүдтэ энэ трест 3,6 дахин олон үндэгэ абадаг боложо, нёдондо бүхыдөө 86,9 миллиондо хүрэһэн байгаа. Тахяа бүриһөө 200 хүрэтэр үндэгэ абтадаг болонхой. Мүн шубуунай мяха хоёрһоо үлүү дахин ехээр абтадаг болоһон жэшээтэй.

Тахянуудые газараа байһыень клеткэнүүд соо байлгаха түрүү технологи хэрэглэһэниинь ажал, тэжээл нилээд алмагдажа, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдарһан байна. Жэшээнь, 1968 ондо 1 мянган тахяагай үндэгэ абалгада 3,3 центнер тэжээлэй единицэ гаргашалагдаһан байгаа һаа, нёдондо тэрэнь 2,36 центнертэ ороо. Үндэгэнэй өөрынь үнэ сэн 10 процентээр доошоо орожо, нёдондо мянган үндэгэнийнь 62 түхэригтэ болоо. Зүгөөр республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэлэй ажахынуудта тэрэнь 1972 ондо — 84 түхэриг 88 мүнгэтэ, нёдондо — 76 түхэригтэ хүрэһэн байгаа.

Мүнөө үедэ республика дотор үндэгэ абаха хэрэг гол түлэб промышленна һуурида оруулагдаа гэжэ хэлэхээр. Үнгэрһэн жэлдэ республика дотор бэлэдхэгдэһэн 86,2 миллион үндэгэнэй 78,4 миллиониинь «Птицепром» трестын ажахынуудһаа абтаһан байна. Энэ трестын ажахынуудта шубуунай мяха, үндэгэ абалгын түргэнөөр ургаһанай ашаар колхоз, совхозуудай шубуунай жэжэхэн фермэнүүд үгы хэгдэнэ, энэ үйлэдбэриин ашаг үрэ нилээд дээшэлһэн байха юм.

Гахай үсхэбэрилдэг шэглэлтэй «Шергинский» болон Оймороой совхозуудта 1973 ондо нэгэ центнер гахайн мяха үйлэдбэрилгэдэ 125—130 түхэриг гаргашалагдаһан байхада, совхозуудай республиканска нэгэдэлэй ажахынуудта тэрэнь 172 түхэригтэ хүрэһэн байна.

Үйлэдбэриие томодхоходо, тусхай шэглэлтэй болгоходо ямар ехэ ашаг үрэтэйб гэжэ бусад олон жэшээ, баримтанууд дээрэһээ харуулжа болохо. Тиимэһээ республикымнай партийна организацинууд энэ асуудалда ехэ анхаралаа хандуулна.

Гахайн мяха, һү, үндэгэ болон шубуунай мяха промышленна үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэрилхэ түрүү дүршэлтэй танилсахын тула хүдөө ажахымнай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд Пензенскэ, Белгородско, Липецкэ, Московско областьнуудаар, Татарска болон Марийска АССР-нүүдээр ябажа ерэһэн байха юм.

Республика дотор байгуулагдаһан «Птицепром», «Свинопром», «Скотопром» гэжэ тусхай шэглэлтэй трестнүүдэй ажахынуудһаа гадна, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоздо 20 мянган тахяагай фабрика, энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха. Жэлдээ 2 мянган тонно мяха үгэхэ хүсэтэй Кабанскын нугаһанай фабрика продукци гаргажа захалха байна. Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо жэлдээ 300 мянган галуу үдхэхэ комплекс бүтээгдэжэ, түрүүшын продукци үгэжэ эхилхэ. Загарайн аймагта жэлдээ 2,5 мянган тонно шубуунай мяха гаргаха дальбааануудай (бройлерно) фабрика баригдажа захалаа. Энэ табан жэлэй дүүрэтэр үшөө нэгэ томо шубуунай фабрика колхоз, совхозуудта галуунуудай томо фермэнүүд түхеэрэгдэхэ хараатай.

Мүн саашадаа ажахынууд хоорондын томо барилганууд бодхоогдожо эхилхэ юм. Энэ жэлдэ Улаан-Үдын болон Хяагтын аймагуудта тус бүридөө жэлдээ 24 мянган гахай шахан таргалуулха колхоз-совхозууд хоорондын хоёр комплекс баригдажа эхилээ. Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» совхоздо жэлдээ 2,4 мянган тонно гахайн мяха үйлэдбэрилхэ комплекс, Улаан-Үдын аймагта жэлдээ 2,5 мянган эмэ гунжадые үдхэхэ ажахынууд хоорондын комплекс бодхоогдожо байна.

Мүн һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан фермэнүүд баригдажа байнхай. Тус бүридөө 400—600 үнеэдэй байха һаалиин комплекснууд Эрхирэгэй, «Шергинский», «Пограничный», Загарайн, Калининай нэрэмжэтэ, Һахалиин, Нарһатын, Анаагай совхозуудта, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ болон «Мир» колхозуудта Улаан-Үдын аймагай «Искра», Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта болон бусад ажахынуудта бүтээгдэнэ. Бухыдөө энэ табан жэлэй туршада 26 иимэ комплекс түхеэрэгдэхэ юм.

Тэрэшэлэн тарянай оньһожоруулагдамал тоогууд, холимол тэжээлэй заводууд бүтээгдэнэ, хартаабха, овощ ургуулха шэглэлтэй ажахынуудые, бригаданuудые эмхидхэхэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Мүнөө үедэ ажахынууд хоорондын томо комплекснууд баригдахаар хараалагдана.

Үйлэдбэриие ингэжэ томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байбашье, республика дотор илангаяа мал ажалай продукци ехэнхидээ жэжэ бригада, фермэнүүдһээ абтажа, тэрэнэй гаргашань, өөрынь үнэ сэн ехэ байһан зандаа. Эндэхи ажалай бүтээсэ бага байһаар.

Урдань олон һалбаритай хүдөө ажахые эрхилхэ баатай байгаабди. Харин мүнөө байдал тад ондоо болонхой. Тиимэһээ түргэнөөр үйлэдбэреэ томодхожо, тэндээ индустриальна арга хэрэглэхэ, эрдэмэй туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ саг ерээ.

Иимэ томо комплекснуудые бүтээхын тула колхоз, совхозууд хүсэеэ, мүн зөөреэ нэгэдхэжэ, ажахынууд хоорондын ашаг үрэ ехэтэй предприятинуудые байгуулха болонобди. Тиигэжэ колхозуудай үйлэдбэри улам хүгжөөгдэжэ, колхозуудай, гүрэнэй зөөринүүдэй хоорондохи илгаань баларха жэшээтэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын колхоз, совхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ тушаа хэгдэһэн хүдэлмэри ехэ удха шанартай байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ үсөөн тоотой продукци гаргаха шэглэлтэй 20 шэнэ совхоз байгуулагдаа. Мүнөө үедэ совхозууд болон гүрэнэй бусад предприятинууд республика дотор абтадаг мяханай гурбанай хоёр хубиие, һү, нооһоной 60 процентые, үндэгэнэй 90 гаран процентые үгэнэ.

1971, 1973 онуудта ган гасуурһаа, үерһөө, мүндэрһөө, эртэ хюруу унаһанһаа колхоз, совхозууд ехэ хохидолдо ороо һэн. Нилээд ехэ тарилга хосорһон, малай байра һандаргагдаһан байгаа. Имагтал парти, правительствын ехэ туһа хүргэһэнэй, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар эдэ хохидолнууд дабагдажа, үйлэдбэридөө зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Үнгэрһэн гурбан жэлдэ хүдөө ажахымнай үйлэдбэрилһэн продукци урда тээхи гурбан жэлэйхиһээ 7,2 процентээр дээшэлһэн байха юм. Энээнһээ гадна адууһа малай тоо толгой нилээд олошороо.

Үйлэдбэреэ томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгохо зуураа ажахынуудаа тодорхойгоор, шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ, үйлэдбэриинь мэргэжэлые гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэй байһаниинь элитэ. Тиимэһээ һүүлэй жалнүүдтэ энэ талаар ехэ хубилалтанууд болоо.

Республика дотор үхэрэй мяха үйлэдбэрилгэ ехэ һуури эзэлнэ, саашадаашье энэ һуурияа алдахагүй байна. Энэ ушарта үхэрнүүдые олоор үсхэбэрилжэ, үхэрэй мяха гүрэндөө ехээр тушаадаг ажахынуудые нэгэдхэжэ, эдэ жэлнүүдтэ «Скотопром» трест байгуулагдаа һэн. Энэ трестдэ мүнөө мяхалиг үхэрнүүдые үдхэхэ шэглэлтэй 24 томо совхоз оронхой. Мүнөө энэ хубилалтанууд өөрынгөө аша үрые харуулжа байна. Эдэ ажахынууд үхэрнүүдые түргэн зуура шахан таргалуулха арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Тэндэ түрүү арганuудые үргэнөөр хэрэглэжэ, тэжээл урдынхиһаа багаар гаргашалжа, малай шэгнүүр ехээр нэмээдэг болоһон байна. Тиигэжэ һүүлэй гурбан жэлдэ колхоз, совхозууд урдын энэ үеынхиһөө үхэрэй мяха 12 процентээр ехэ абаа. Иимэ тусхай шэглэлтэй ажахынуудта мяхалиг үүлтэрэй мал олошоруулха хүдэлмэри һайжаруулагдаа. «Комсомольский», Иисэнгын совхозууд герефордско, казахай сагаан толгойто, хальмаг үүлтэрэй мяхалиг мал үдхэдэг племенной ажахынууд болгогдонхой.

Түргэнөөр томо болодог гахай олоор үсхэбэрилхэ шэглэлтэй 9 ажахые нэгэдхэжэ, «Свинопром» трест байгуулагдаа һэн. Мүнөө үедэ эдэ ажахынуудта республикын колхоз, совхозуудта бии байгаа гахайнуудай 44 процентнь харууһалагдана. Ингэжэ үнгэрһэн гурбан жэлдэ гахайн мяха үйлэдбэрилгэ 11 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Хонин ажалда урдынхидаал адли анхарал ехээр табигдана. Эдэ жэлнүүдтэ хонидой тоо 165 мянгаар олошороо. Тиигэбэшье хонидые хэрэгтэй һайн тэжээлээр хүсэдөөр хангаагүй дээрэһээ энэ һалбариһаа продукци үшөөл бага абтана гэжэ хэлэхээр. Мүн хонин ажалда бии байгаа арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Хонишодой түрүү бригаданuудай зуун хонин бүриһөө 110—150 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 3,7—4,7 килограмм нооһо абажа байхада, республикымнай бүхыдөө — 60—70 хурьга томо болгоно, 2,8—3 килограмм нооһо хайшална бшуу.

Тиимэһээ саашадаа ажахыгаа шадабаритайгаар, эрдэмэй туйлалтануудые хэрэглэн ударидаха шухала болоно.

И. ЗИНЧЕНКО,
КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

ГАБШАГАЙ АЖАЛ[...] ДОЛГИН СООГУУР

Манай республикын промышленна предприятинуудай орёо приборнууд, двигательнүүд, суднанууд, электровозуудые бүтээдэг, шэл, шифер, бүд, өёмол хубсаһан болон бусад олон ондоо продукци үйлэдбэрилэн гаргадагынь мэдээжэ болонхой.

Кабанскын аймагтахи Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдые гаргадаг завод эдэ предприятинуудай тоодо оролсодог юм. Тус завод манай республикын барилгада шухала хэрэгтэй материал — шифер үйлэдбэрилэн гаргадаг. Заводой партбюрогой секретариин орлогшо Борис Захарович Браенштейн намтай хөөрэлдэхэдөө һонирхолтой тоонуудые дурдаа һэн. Хэрбээ тус заводто 10 жэлэй саада тээ 1300 хүн ажалладаг байбал, мүнөө 800 шахуу хүн ажаллана. Тэрэ хугасаа соо шифер гаргадаг машинануудай олошороогүйшье һаань, продукци улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргагдадаг болоо. Һүүлэй табан жэл соо шифер үйлэдбэрилгэ 37 миллион хэһэгээр нэмэһэн байна. Заводойнгоо бүхы машинануудые һайнаар ашаглажа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй, социалис мүрысөөе зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаһан байна бшуу. Ушар тиимэһээ продукци худалдалгын түсэб жэлһээ жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. 1971 ондо 11.920 мянган түхэригэй, 1972 ондо — 12.173 мянган, 1973 ондо — 13.780 мянган, байгша оной 6 һара соо — 7.190 мянган түхэригэй продукци худалдагдаһан байна. Заводой коллективэй жэлһээ жэлдэ продукци улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг болоһые энэ тоо, баримта гэршэлнэ.

...Асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводой үйлэдбэриин цех. Түмэр-бетон тулга бахананuудые тулаһан хушалта орой дээрэмнай лүнхынэ. Долгитуулгын хэбтэ ороһон шифер автомат оньһон техникын аргаар бэлэн болоод лэ конвейернэ линеэр асарагдана. Тэрэ шиферынь хоёр хүдэлмэришэн тодожо абаад, дээрэ дээрэнь сомохо юм. Уужам салуу, үргэн ехэ цехэй нүгөөдэ талада тэдэ сомогдоһон шиферүүдые автопогрузчигууд абаашана. Тэдэнь хэды хоногой туршада хатажа бэлэн болоод, барилгын организацинуудта, [...]даа наймаанай эмхи [...]нуудта, хүдөө нютаг[...] хото городуудай бари[...]та эльгээгдэнэ.

Үйлэдбэриин цехэй [...] бригада түсэбөө бо[...] урид дүүргэхын түлөө [...]лис мүрысөөндэ ор[...] амжалта туйлажа [...] Александр Петрович [...]ковой хүтэлбэрилдэг [...] мүнөө, жэшээлхэдэ, [...] оной октябрь һарын т[...] ажаллажа байна. И. [...]торов, В. П. Кириллов, [...] Яковлев болон бусадай [...]данууд мүнөө сентябр[...]рын түсэбөө дүүргэжэ [...]хай.

Иннокентий Иванович [...]торовэй хүтэлбэрилдэг [...]дын гэшүүдтэй танилс[...] Тус бригадада 6 хүн а[...]даг. Тэдэнэр юһэдэхи [...] жэлэй гурбан жэл 6 [...] 32.649 мянган хэһэг [...] үйлэдбэрилэн гаргаха [...]аад, 32.694 мянган [...] шифер гаргаа. Тиигэ[...]торовэй бригада 3 жэл[...]рынгаа түсэб 2,5 һар[...] дүүргэһэн байна.

Иннокентий Викторов[...] дүй дүршэлтэй машини[...] Тэрэ 6 жэл соо тус бр[...] ударидана. Тэрэнэй ту[...]ша, комсомолой гэшүү[...]хаил Капустин залуушь[...] мэргэжэл шадабаритай [...]мэришэн боложо ба[...] Владимир Соколов, [...] Филонов, Евгенья Б[...] Роза Ананина гэгшэд [...]дынгаа амжалтада ни[...] хубита оруулһан хүнүү[...] «Танай бригада cooһo[...]ниие онсо тэмдэглэл[...] гэжэ бригадирһаа ас[...]мни:

— Бригадын хүдэл[...]шэд булта һайнаар а[...]гаад бэшэхэ ёһотой. [...] гэхэдэ, нэгэ хүдэлмэр[...] муугаар ажаллаа һаань, [...] конвейернэ лини зогсо[...] һаад ушаруулагдаха [...] бшуу,— гэжэ хэлээ һэн[...]рэньшье зүб даа.

Заводой цех соо ор[...]мнай, мастер Сергей М[...]халаанай И. И. Викт[...] бригада нюниин түсэб[...] процент дүүргэбэ гэжэ [...]дэд байгаа һэн. Мастер [...]гей Алексеевич Мороев [...] хэлээ хананграар:

— Бэрхэт даа, [...] Үглөөдэр болотор баяр[...] гэжэ хэлээ һэн.

С. ОЧИР[...]

ТҮСЭБТЭ юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо орон дотор промышленна продукциин хэмжээн 1,3 дахин дээшэлһэн байна. Табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлэй түсэбтэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ. Совет Алас-Дурнын хизаарай ажалшад эдэ амжалтануудые туйлалгада горитой хубитаяа оруулба. Энээн тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд доро толилогдоно.

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТ[...]

«ПРИДОРОЖНЫН» НҮҮРҺЭН

СОЛНЕЧНЫЙ ТОСХОН. (Хабаровска хизаар). Эндэхи ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай «Придорожный» гэжэ уурхай проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүрэбэ. Горнягууд һараһаа үлүү сагай турша соо иимэ амжалта туйлаа. Уурхайн баригдаһанһаа хойшо эды саг үнгэрөө. Руда түргэн аргаар малтан абадаг шадабаритад «Придорожнодо» хүдэлдэг. Блок бүхэн эндэ хоёр ондсо хуби боложо хубаарилагдадаг. Блогой нэгэ хубида бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябуулагдажа байхада, нүгөөдэдэнь дүй дүршэлтэй горнягууд үрэмдэлгэ хэдэг. Энэнь ажалай бүтээсые нэгэ хахадаар дээшэлүүлхэ арга олгоно. «Придорожный» малтагдаһан рудагайнгаа шанараар суурхадаг. Тэрэ комбинат соогоо хара туулганай эгээл баян холисотой рудник юм.

Комсомольскһоо холо бэшэхэнэ ой тайга соо ехэ комбинат урган бодоо. Эндэ шанаржуулгын хоёр фабрика хүдэлнэ. «Придорожноһоо» гадна, «Молодежный» гэжэ уурхай хара туулгаар баян юм. Барилгашад үшөө хоёр шэнэ уурхай барижа байна. Тэдэнэй нэгэн — «Солнечный» уурхай энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагданхай.

ДҮРБЭ МЯНГАН АДРЕСААР

БИРОБИДЖАН. Хүсэтэ трансформаторнуудай завод трансформаторай зуудахи подстанциие бүтээбэ. Энэ агрегат түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ бэлдэгдэһэн байна. Техническэ талаараа тэрэ эрхимүүдэй тоодо ороно. Тэрэ подстанцида тусхай байра барилтагүй: бүхы узелнуудынь түмэр хайрсагууд соо түхеэрэгдэнхэй. Шэнэ подстанцинууд Красноярска, Нурекскэ, Братска ГЭС-үүдтэ тодхогдоод байна. Зейскэ гидроэлектростанцида, Байгал-Амарай харгы барилгада тэдэ мүн лэ хэрэглэгдэнэ.

Биробиджанай заводой продукци дүрбэ мянган адресаар ябуулагдадаг. Эндэ бүтээгдэһэн зуун ондоо түхэлэй трансформаторнуудые бултыень энергетигүүд дуратайгаар хэрэглэдэг байна. Хүдөөгэй фермэдэ, ехэ ехэ предприятинуудташье хэрэглэгдэдэг шэнэ продукци — «Восток-2» түхэлэй стабилизаторнуудые энэ завод бүтээдэг болобо. Урданайхида орходоо. «Восток-2» хоёр дахин хүнгэн, найдамтай бэхи, шууягүйгөөр хүдэлдэг.

ЯХАДАЙ ЦЕМЕНТ

ЯКУТСК. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ Яхад орон ондоо областьнуудһаа цемент абаашахаяа болёо. Барилгын материалнуудай комбинат эндэ болзорһоо урид ашаглалгада үгтэжэ, бүхы барилганuудые цементээр гүйсэд хангаха аргатай болоо бшуу. Комбинат — республикын эгээл залуу предприятинуудай нэгэн. Тэрэнэй коллектив түрүүшүүлэй зэргэдэ батаар оронхой. Табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорһоонь һара урид дүүргэгдэһэн юм.

Табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй даабари нёдондонойхиһоо 20 процентээр дээшээ. Гэбэшье комбинат үгтамжын түсэб баталан абаад, жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь арбан хоногоор урид дүүргэхые шиидэнхэй. Үнгэрһэн һарын дүнгүүдээр хаража үзэхэдэ, коллектив дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тэдэ Буряадай АССР-эй Тимлюйн цементын заводтой баталһан мүрысөөндөө түрүүлжэ гаранхай. Хахад жэлэй даабари июниин 16-да — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэртэ дүүргэгдэһэн байна.

БАМ, ЗЕЙСКЭ ГЭС ТУХАЙ

ХАБАРОВСК. «Алас-Дурнын хизаар юһэдэхи табан жэлдэ» гэһэн выставкэ эндэ нээгдэбэ. Амар шадархи промышленность, хүдөө ажахы эрдэм наука болон соёл культурын хүгжэлтэдэ зорюулагдаһан номууд, брошюранууд, газетэ ба журналнууд соо хэблэгдэһэн статьянууд эндэ харуулагдана. Байгал-Амарай түмэр замай барилга тухай материалнууд хүнэй анхарал татана. Номгон далайн эрье хүрэтэр поезднуудай гаталха зам хэды зуун километрээр хороогдохо гэжэ эндэ тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Энэ зам ашагта малтамалнуудаар баян уурхайнуудтай районууд дээгүүр гаража, Комсомольск-на-Амуре, Совет Гавань. Сахалин болон Алас-Дурнын бусад районуудые промышленна нэгэ бүлэг болгон холбохо байна.

БАМ — Тында гэжэ участогһаа барилгашадай хэр угһаа хойшо хүнэй хүлөө табягүй газарта харгы гаргажа байһан тухай репортажууд тусхай стенд дээрэ харуулагдана. Энэ участок дээрэ хоёр зуу шахуу хүүргэ болон бусад барилга хэгдэхэ юм. Янканска шэлэнүүд үрэмдэгдэжэ, поезднуудай ябаха булад харгы татагдаха байна.

Алас-Дурнын хизаарта баригдаха түрүүшын Зейскэ ГЭС тухай материалнууд выставкэ дээрэ бии. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ 380 мянган кубическа метр гэхэ, гү, али нёдондонойхиһоо 64 процентээр ехэ бетон ГЭС-эй барилгада оруулагдаха юм.

ЭРДЭМ НАУКА — ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

ВЛАДИВОСТОК. СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын эрдэмэй түбэй хүдэлмэрилэгшэд арадай ажахыда таби гаран зууршалга оруулһан байна.

Автоматика болон үйлэдбэриин хүдэлмэри шэнжэлдэг институдай эрдэмтэдэй дурадхалнууд илангая[...] нирхолтой. Тэдэнэр те[...]гическэ түхеэрэлгэн[...] туршалгын аша үрэтэ[...] булад шудхалгые түрг[...] тухай дурадхалну[...] оруулһан байна. [...] сөөрэмые яажа зо[...] хэрэглэхэ тухай дур[...]нуудые нэбтэрүүлээ. [...] мүн лэ һонирхолтой. [...] нэгэ хэмжээнтэй сөө[...] хэды шэнээн жараахай[...] бихаб, түсэбөөр хара[...]һан продукци абахы[...] хэды шэнээн тэжээл [...]тэй болохоб гэжэ тоо[...]дорхойлолгын техни[...] шэлэн гаргана.

Энэ түбэй бусад н[...]дууд олон дурадхал[...] оруулаа. Биохимигууд[...] шээнь, ургамалнуудай [...] ламжаар Алас-Дурны[...] байдалда ашагта мал[...]нуудай хэбтэшые [...] тааруу арга олоһон [...]

Физиологууд, фарм[...]гууд шэнэ эмүүдые ар[...]

Арадай хиналтын булан

СЭДЬХЭЛЭЭ ХАНАДАГГҮЙ ХҮН

Даалгагдаhан ажалдаа абьяастайгаар ородог хүн өөртөөшье, зондошье амар залаа үзүүлдэггүй байна. Тиимэ хүнүүдэй нэгэн Амага Дамбаевич Дымчиков гээшэл ха. Энэ хүмнэй Яруунын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлнэ.

— Амага Дамбаевич залуу-да бурхишье хүнгэн hэн — гээд нүхэдынь хэлсэхэ юм.

Мүнөөшье адаглажа байхада, hанаа амархан галдижа байха дурагүй хүн гээшэл ха.

— Мүнөөдэр тоhоной заводуудаар ябажа, hүнэй шанар, ноохо хайшалалгын пунктнуудта хүрэжэ, арадай хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэри шалгахабди. Оройхон лэ бусахабди даа, — гэжэ намда хэлээд, Амага Дамбаевич машинада hуухыемни уриба.

Тэрэ үдэр Яруунын аймагай олохон лэ колхоз, совхозуудаар ябажа үрдеэ hэмди. Хэдэн колхозуудай ноохо хайшалалгын пунктнуудые, тэндэхи арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэри шалгаа, хараабди. Тиигэжэ ябахадаа нүхэр Дымчиков хүдөө ажахые hайн мэдэхэ, дутуу дундануудые элирүүлхэдээ, hайн талыень тэмдэглэхэдээ, зоноор хөөрэлдэхэдөө, эрилтэ табихадаа бэрхэ хүн байба. «Юбилейный» совхозой хоёрдохи отделениин ноохо хайшалалгын пункт шалгахадамнай, ажалынь бирагүй ябажа байба. Эдэ бүгэдые обёорhон Амага Дамбаевич:

— Хэн пунктые даагшаар хүдэлнэб? — гээд hонирхобо.

— Би... — гээд, отделениин партийна организациин секретарь Ч. Н. Цыденов манай хажууда ерэбэ.

Хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ хайшалагдаhан хонидые заажа байгаад Цыденовтэ хандаба:

— Харана гүш, тэрэ хони, гэдэhэн доогуурнь, саминь хоорондуур ноохоной hанжалзажа ябахые? Хонидтнай хайшада аданхай, hүүлдэнь үтэхэ, саг соогоо таргалхагүй... Энэ хорёо соогоо хара... юун гээшэб, бурзан сагаан болошоо... саhа ороhондол... Иигэжэ ноохо гээхэ болоо hаа, юу гүрэндэ тушаажа, ямар олзо олохобди гэжэ hананат? — гэхэдэнь, отделениие даагша алдуугаа мэдэрэн, дуугай зогсобо.

Энэ пункт дээрэ арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлдэггүйhөө боложо, хонидой ноохон шанаргүйгөөр хайшалагдадаг, ехээр гээгдэдэг байгаа. Тэрээн тухайнь Амага Дамбаевич заажа үгөө hэн.

hүүлдэнь эрэхэдэмни, энэ пунктын ажал hайнаар ябажа эхилээд байгаа бэлэй:

— Граммшье ноохо гээлтэгүйгөөр хайшалалгые үнгэргэхэ гээшэ арадай хинагшадай гол уялга болоно, — гээд Амага Дамбаевич хэлэхэ юм.

Иимэ эрилтэ ажахынуудай арадай хиналтын бүлэгүүдэй урда табиhан дээрэhээ Яруунын аймагай олонхи колхоз, совхозуудта ноохо хайшалалга нэгэ жэгдэ эхилээд, мүнөө гээлтэ хоролтогүйгөөр, шанар hайнтайгаар суглуулжа байнхай. Гэбэшье, зарим колхоз, совхозуудта ноохо хайшалалга шанар муутайгаар ябажа байна. Зүгөөр арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ тэдээндэ амар заяа үзүүлдэггүй, хэрэгэйнь заhархын тула шанга хэмжээ абадаг байна.

Иигэжэл гэмсэhэнэйнгээ, эдэбхитэй оролдосо, үүсхэл гаргаhанайнгаа ашаар энэ жэлдэ аймагай колхоз, совхозуудай hүнэйнь шанар нилээд hайжаруулаа. Ушар юуб гэхэдэ, аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ hая болотор муухай hү тушаадаг байгаа. Тэрэнь юунhээ болодог байгааб гэхэдэ, hаахынгаа урда тээ үхэрэй дэлэн угаадаггүй, санитарна дүрим сахидаггүй, hааhан hүеэ шүүдэггүй, hаахынгаа урда гараашье угаадаггүй ушар дайралдадаг hэн. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан hүн соо элдэб шорой шохой ородог байгаа. Энээнhээ боложо, гүрэндэ шанар муутай hүн тушаагдадаг байгаа ха юм. Жэшээнь, июниин 1-нэй мэдээгээр аймаг соо гүрэндэ тушаагдаhан hүнэй 69 процентнь муу шанартай гэhэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдаа. Ойрын сагта гүрэнэй шэнэ стандартаар hү тушаадаг болоходо, иимэ hүн гүрэндэ тушаагдаха эрхэгүй болохо юм. Яруунын, Иисэнгын совхозууд ехэнхидээл 3-дахи группын hү тушаадаг байна. Ажахынуудай экономикодо ехэ хохидол тохёолдуулжа байhан эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Дымчиков шалгалтын комисси бүридхөөд, бүхы колхоз, совхозуудай фермэнүүдые шалгажа, дутуу дундануудыень усадхаха талаар хэмжээ абаа hэн. Тэрэнэйнь hүүлээр зарим ажахынууд hайн шанартай hү тушаажа эхилээ. Жэшээнь, Нарhатын совхозой табан фермын дүрбэниинь 2-дохи группын hү тушаадаг болоо. «Дружба», «Победа», «Коммунизм» колхозуудай hүнэй фермэнүүд ехэнхидээ 2-дохи группын hү мүнөө тушаажа байна.

— Ноохо хайшалалга үнгэргөөд сүлөө гарахалтайт? — гэжэ асуухадам, Амага Дамбаевич:

— Үгы, үбhэндөө hайн бэлэдхэлтэй орохо ёhотойбди, тиигээгүйдөө малнай юу эдижэ үбэлжэхэб? — гээд намhаа дам асуугаа hэн.

Гүрэндэ hү, мяха тушаалгаар 1974 оной хахад жэлэй социалис мүрысөөндэ республика соо түрүүлэн гаража, партиин обкомой, Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан тугаар ба түрүүшын мүнгэн шангаар Яруунын аймагай шагнагдаhанда Амага Дамбаевичай эрхилдэг аймагай арадай хиналтын комитедэй хубита оролсоhон байха.

Теэд энэ хүмнэй хэhэн ажалаараа, туйлаhан амжалтаараа хэдыдэшье сэдьхэлээ ханадаггүй, хамтын хэрэгэй түлөө хамаг хүсэеэ үгэхөөр бэлэн ябадаг ха юм даа.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

ФРУНЗИИН автомобиль хабсаргадаг заводой продукцимнай орон дотор hайн мэдээжэ.

Эндэ бүтээн гаргагдадаг «САЗ-3502» гэжэ платформо шухала болоо hаань, 2 метрhээ үлүү үндэртэ үргэгдэжэ, иимэ байдалhаа кузовhаа ашаагаа адхажа шадаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «САЗ-3502» гэжэ автосамосвал.

ТАСС-ай фотохронико.

* * *

МИНСК. Элдэб ажал дүүргэжэ шадаха, нэгэ удхуууртай «ТО-18» гэжэ погрузчик «Ударник» заводто олоор бүтээн гаргагдажа эхилээ. Энэ машина резин мөөртэй, өөрөө ябадаг. Завод энэ жэлдэ 200 иимэ машинануудые бүтээхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: элдэб ажал дүүргэжэ шадаха нэгэ удхуууртай «ТО-18» гэжэ погрузчик.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЛИМПИАДА Георгиевна Стефанович, Элеонора Васильевна Мицкевич Улаан-Үдын шэлэй заводой ажалай ветерануд юм. Эдэнэр шэлэй заводой түб лабораторидо 12—14 жэлдэ хүдэлжэ байна. Инженер-аналистигууд заводой коллективэй дунда нэрэ хүндэтэй болонхой. Дүршэлтэй эдэ инженернүүд шэлдэ ородог түүхэй эдэй анализ абадаг, мүн баhа бэлэн продукцишье тэдэнэй гараар үнгэрдэг байна. Мүнөө үедэ инженернүүд заводой бүтээн гаргадаг продукциин шэнэ анализуудые тодорхойлон абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. (зүүн гарhаа) О. Г. Стефанович, Э. В. Мицкевич, Б. И. Фабричева.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ГАЗАР ДОРОХИ УhАН ГАЗАРАЙ ХҮДЭЛХЫЕ УРИДШАЛАН МЭДҮҮЛДЭГ

«Инертнэ газ — газар доро юунэй боложо байhые лаб, жэнщэдгүйгөөр мэдэхэ онъhон арга болоно. Тэрэнэй ба бусад элементнүүдэй шэнжые адаглаад байбал, газарай хүдэлэлгын ойртожо байhые урид мэдэжэ болохо» — гэжэ Узбегэй ССР-эй Наукануудай академиин Сейсмологиин институдай лабораторие даагша Абдумубди Султанходжаевай элидхэл дотор хэлэгдэhэн байна. Газарай хүдэлэлгые уридшалан мэдэхэ арга бэдэрэгшэдэй хуралдаанай майн 27-hоо июниин 3 хүрэтэр Ташкентдэ болоходонь, тэрэ элидхэл хэhэн байгаа. Сейсмологиин ба Газарай гүн доторхине шэнжэлдэг физикын уласхоорондын ассоциациин үүсхэлээр зарлагдаhан сейсмологуудай бүхэдэлхэйн энэ хуралдаанда 12 ороной эрдэмтэд, совет мэргэжэлтэдтэй хамта 500 гаран хүн хабаадаа.

Узбегэй гидросейсмологуудай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тухай профессор Султанходжаевай мэдээсэлые эрдэмтэд ехэтэ hонирхон шагнаа. Газар дорохи шэнгэн уhан 20—30 ба бүришье олон километртэ хүрэтэр доогуур тарадаг. Дэлхэй дээрэхи газарай бүхы хүдэлэлгын гуламтануудай 80 гаран процентнь иимэ гүнзэгыдэ болодог юм. Газарай гадар талын ехэнхи хубинь болодог hэрхигэр шорой шохой ба гангууд уhаар дүүрэн эзэлэгдэнхэй байдаг. Тиимэhээ уhан хадаа газарай хүдэлэлгын бүрилдэг зүйлнүүдэй хубинь болоно гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Тиимэhээ Газар дорохи дорьооноi болодог шалтагаануудые шэнжэлхэ бусад хүдэлмэритэй хамта гидросейсмологическа шэнжэлэлгэ 1966 ондо Ташкентдэ газарай хүдэлhэнэй, ехэ hандарал болоhоной hүүлээр уялгата программада оруулагдаhаниинь тушаан болоhон ушар бэшэ юм. Зүгөөр бүри 1965 ондошье Ташкент шадарай газар дорохи уhанай химическэ, газова бүридэлэй хубилалта шэнжэлэгдэhэн байгаа.

Ташкентдэ газарай хүдэлхэhөө нилээд урид минеральна халуун уhан соохи гели ба радон эли бодо нэмэhэн байгаа гэжэ хожомынь элирүүлэгдэhэн юм. Энэнь 1965 оной тэн багаар хоёр дахин шахуу нэмээд, саашадаа улам түргэдэhэн, харин 1965 оной октябрьда тогтууритай болоhон, удаа тээнь — 1966 оной апрелиин 26-да Ташкентдэ найман балл хүсэтэйгөөр газарай хүдэлхын урда тээ ехээр хороhон байшоо.

Радоной, бусад инертнэ газуудай сугларалга дорьбооной болоhоной hүүлээ удангүй эрид хороо. Сейсмологууд энээндэ анхаралаа хандуулhан байна. Газар доторхи дорьбооной болохын урда тээхэнэ газарай гүнзэгыдэ юун болооб гэhэн асуудал гараhан байха юм.

— Хоорондоо дулдыдангаар тохёолдодог үзэгдэлнүүдые нимэрхүүгээр харуулжа болохо. Газарай хүдэлэлгын гуламта шадар элшэ хүсэн удаа дараалан сугларжа, давлени ехэ болодог, hэрхигэр шорой шохой пандардаг юм. Тиигэжэ гүнзэгы дороhоо инертнэ газуудай гараха зам сэбэрлэгдэнэ, газар дорохи уhа руу тэдэнэй ехээр орохо арга бии болгордоно.

Энээнhээ уламжалан газар доторхи уhа ходо шэнжэлэн шалгажа байха хэрэгтэй гэhэн түбшолол хэгдэнэ. Тиихын тула уhанай гидрогеохимическэ, хубилалтануудые ходо бүридхэжэ байха тусхай приборнууд Ташкентын газар дээрэхи олон скважинуудта тодхогдоhон байна.

Түрүүшын жэлнүүдтэхи ажаглалтануудай үрэ дүнгүүдэй сорсологдоод байхада, тоогой талаар шухала жама ёhон элирээ. Газар доторхи хүсэтэ дорьбооной оолохын урда тээ тэндэхи уhан соо гелиин сугларалга 10—12 дахин, радоной — 3—4 дахин нэмэhэн байба. Бусад газууд, жэшээнь, аргон ба фтор бүри ехээр сугларлаг. Изотопуудай ба бусад элементнүүдэй тэнсүүри хубилдаг.

Эрдэмтэдэй hанамжын ёhоор, hандаралга дорьбооной болохоhоо бүри урдань газарай хүдэлхэ гуламтаhаа гарадаг ультра-абяанай хүсэтэ туяаталгын шулуунуудые дайрахадань, тиимэ үзэгдэлнүүд тохёолдоно. Элирүүлэгдэhэн жама ёhонууд 1970 оной майн 14-дэ Дагестанда, Хойто Кавказда газарай ехээр хүдэлэлгые шэнжэлхэ үедэ лаблагдаhан байна.

Гели-радоново онол аргые үндэhэ болгон, газарай хүдэлхөө байhан тухай хэгдэhэн түрүүшын тодорхойлгонууд амжалтатай байгаа. Жэшээлхэдэ, Иссык-Куль нуур шадар газарай хүдэлхөө байhые Ташкентын эрдэмтэд гурба hара урид мэдэhэн юм. Дунда Азида болодог газарай хүдэлэлгэнүүдэй гурбанай хоёр хубиие тэдэнэр мүнөө уридшалан мэдэдэг болонхой. Аюулай ойртожо байhан тухай түрүүшын дорьбооной болохоhоо наада захань нэгэ үдэр урид мэдэнэ.

Газарай хүдэлхын урда ба хойто тээ газар доторхи уhанай химическэ газово бүридэлэй хубилалга тухай хэдэн эрдэмтэдэй тодорхойлгые Ухаалан зохёолгын ба тодорхойлгонуудай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй комитет нёдондо бүридхэлдэ абаhан байна. Энэ тодорхойлгын авторнуудай дунда геолого-минералогическа эрдэмэй доктор профессор Абдумубди Султанходжаев бии.

Эльпар ХОДЖАЕВ.
АПН-эй корреспондент.
Ташкент хото.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

НАБШАhАТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭГДЭНЭ

Байгша оной июниин 22-hоо июлиин 1 хүрэтэр Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудта набшаhата тэжээл бэлдэхэ арбан хоног соносхогдоhон юм. Тэрэ арбан хоногто аймагай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадажа, ехэ хэмжээнэй набшаhата тэжээл бэлдэлсээ.

Электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг сетьнүүдэй, Галуута-Нуурай леспромхозой коллективүүд шефтээ абаhан «Эрдэм» колхоздо ошожо, hайнаар ажаллаhан байна.

Сэлэнгын совхозой Судтын отделенидэ нүүдэл колоннынхид hайнаар хүдэлмэрилөө.

Галуута-Нуурай шахтернууд шефтээ абаhан Юрөөгэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ехэ туhа хүргэнэ. Шахтернуудай коллективүүдhээ ошоhон түлөөлэгшэд арбан хоногой үнгэрөөшье hаань, тэндээ үлэжэ, тэжээл бэлдэлгээр ехэ ажал хэhэн байна.

Ардасанай леспромхозой, Гусиноозерскын оёдолой фабрикын хүтэлбэрилэгшэдэй соносхогдоhон арбан хоногые үнгэргэлгэдэ хайша хэрэгээр хандаhанайнь гэмээр шефтээ абаhан ажахынуудтань набшаhата тэжээл бэлдэхэ талаар мүртэй ажал хэгдээгүй.

«УЛААН СЭЛЭНГЭ» газетэhээ.

ОВОЩ ЕХЭЭР ХУРЯАХЫН ТҮЛӨӨ

Ивалгын туршалгын ажахын овощ ургуулагшад энэ жэлдэ 40 гектар газарта барилга хээд, hайнаар харууhалжа байна. Таригдаhан талмайн 25 гектарыень капуста, 5—5 гектарыень үгэрсэ, помидор эзэлнэ. Бусад талмай дээрэнь морхооб, свекло, мангир, редис гэхэ мэтэ hуулгагданхай.

Агроном-овощевод А. Дымбрыловагай даадаг энэ бригадынхид рассадаяа парнигта бэшэ, харин юрын аргаар ургуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргаhан байна. hүниндөө ургамалаа hайса хушаха хэрэгтэй байгаа.

Овощ тарисшадай хүсэл оролдолгын ашаар газарта hуулгагдаhан бүхы ургамалынь hайнаар гарана.

Үтэгжүүлгэ хэхэ, зурууд хоорондыень элдүүрилхэ, үбhэ ногооень түүхэ ажалда мүнөө үедэ гол анхарал хандуулагдана.

Нүхэр Дымбрыловагай даадаг энэ бригадынхид юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ овощой ехэ ургаса хуряаха зорилгоор улам оролдосотойгоор ажаллажа байна.

«КОММУНИЗМЫН ТУЯА» газетэhээ.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

Мухар-Шэбэрэй аймагай Хүhөөтын фермын hаалишад «Забайкалец» совхоз соогоо түрүү hууринуудай нэгые эзэлдэг юм.

Энэ фермынхид 1974 ондо мал ажалhаа продукци абалгаяа дээшэлүүлхэ талаар Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Эдэнэр үбэлэй юhэн hарын туршада үнеэн бүриhөө 500 килограмм hү hааха уялгатай аад, 1813 килограмм hааба.

Фермын түрүү hаалишад бүри hайн үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, Екатерина Матвеевна Богомазова үбэлэй юhэн hарын турша соо даадаг үнеэн бүриhөө 2056 килограмм hү hааhан байна. Харин энэ жэлэй зургаа hарын турша соо үнеэн бүриhөө 1458 килограмм hү hааhаа.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда, мүн совхоз соогоо үниинэй мэдээжэ болоhон Васса Егоровна Петрова үбэлэй юhэн hарын турша соо үнеэн бүриhөө 2016 килограмм hү hаабашье, жэлэй эхинhээ hү hаалияа улам дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриhөө 1596 килограмм hү hааhан байна, hү hаалияа дээшэлүүлхэ талаар оролдосотой hайнаар ажаллажа байдаг бусадшье hаалишад эндэ олон юм. Тэдэнэй дунда Ирина Алексеевна Чирикова, Пелагея Еремеевна Калашникова болон бусадые нэрлэмээр.

Фермын hаалишад жэлэй түрүүшын хахадта 3108 центнер hү hааха түсэбтэй аад, 3245 центнер hү hаажа, гүрэндэ hү тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

«ЛЕНИНЭЙ ЗАМ» газетэhээ.

МАЛАА hАЙНААР ТАРГАЛУУЛНА

Баргажанай аймагай «Бодоной» совхозой малшад шахан таргалуулха гүүртэнүүдтэ байhан үхэр малайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 700 граммаар нэмээхэ уялга абаhан юм. Тиихэдээ түргөөр шахагдаха малайнгаа шэгнүүр 800 граммаар, тугалнуудай шэгнүүр 700 граммаар нэмээхэ гэлсэhэн байгаа.

Малшад абаhан уялгаяа дүүргэхэ талаар hайн үрэ дүн туйлана. Елизавета Васильевна Кокорина түргөөр шахан таргалуулагдаха эрэ хашарагуудай сүүдхэ бүриин шэгнүүр 988 граммаар нэмээнэ.

Мал адуулагша Александр Васильевич Бельков малаа шахан таргалуулха талаар мүн лэ hайн үрэ дүн туйлана. Нүхэр Бельков харууhалдаг бурyу бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдөө 882 граммаар дээшэлүүлээ.

Ахалагша адуулагша Цыбик Константинович Буянтуев залуу мал шахан таргалуулхадаа, үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли эрхим үрэ дүн туйлана. Дүршэлтэй энэ малшан hайн бэлшээри хэрэглэн, харууhалдаг малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдөө 918 граммаар нэмээнэ.

Июнь hарада шахан таргалуулагдадаг бүхы гүүртэнүүдтэ харууhалагдадаг малай шэгнүүр 233 центнерээр нэмээ.

«БАРГАЖАНАЙ ҮНЭН» газетэhээ.

НЭГЭ ЛЕСПРОМХОЗОЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Хориин аймагай Зүүн-Хуурайн леспромхозой модошод тодорхойлхы жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ талаар hайн үрэ дүн туйлана.

Эдэнэр хахад жэлэйнгээ даабари долоон хоногоор урид дүүргэжэ, гүрэндөө түсэбhөө гадуур мянга гаран кубометр модо тушааhан байна. Модо шэрэлгэдэ хүдэлдэг коммунист Владимир Квашнинай бригадынхид леспромхозойнгоо туйлаhан амжалтада хубитаяа ехээр оруулаа.

Юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабари 3 жэл 4 hара соо дүүргэhэн модо тээгшэ Василий Афанасьевич Севастьянов коллективэйнгээ түсэбөө дүүргэлгэдэ мүн лэ эдэбхитэй хабаадалсаа. Энэ хүдэлмэришэн табан жэлэй дүүрэтэр үшөө хоёр жэл хахадай даабари дүүргэхээр шиидээ.

Эдэ бүхы амжалта социалис мүрысөөнэй ашаар туйлагдаа.

«ҮДЫН hОНИН» газетэhээ.

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР ХАЙШАЛАГДАНА

Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонишод юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ хонин бүриhөө түсэбэй ёhоор 3 килограмм ноохо хайшалха ёhотой байhан юм.

Мүнөө үедэ хайшалагдаад байhан хэдэн мянган хонидой толгой бүриhөө 3 килограмм 290 грамм ноохон хайшалагдаад байна.

Зарим хонишодой даадаг отарын хонидhоо бүри ехэ ноохон хайшалагдана. Жэшээнь, Н. А. Баталовай отарын хонидой толгой бүриhөө 4 килограмм ноохон абтана.

«ЛЕНИНСКОЕ ЗНАМЯ» газетэhээ.

...гада хэрэглэхэ дурадхалнуудые оруулба. Хойто зүгэй орын, сайгагай эбэрнүүд шандагайн эбэрэй эмүүдhээ дутахагүй hайн домтой гэжэ элирүүлэгдээ.

ЭЛЕКТРОСТАНЦИИН ГАЗАР ДОРОХИ КОТЕЛ

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧАТСКИЙ. Паужетскын халуун аршаанда газар дорохи халуун уhаар хүдэлхэ СССР-эй элшэ хүсэнэй түрүүшын иимэ электростанциин хоёрдохи ээлжээнэй найман нүхэн үрэмдэгдэбэ. Газар дороhоо бусалма халуун уhан соробхилон гараа. Станциин хүсые хоёр дахин дээшэлүүлхээр мэргэжэлтэд бодомжолно.

Газар дорохи халуун уhаар хүдэлхэ Паужетскын станциие ашаглаха дүй дүршэл ехэ аша үрэтэй гэжэ харуулаа. Зайн галай элшэ хүсэн автомат аргаар абтана. Озерновско загаhанай комбинат, «Красный труженик» гэжэ загаhа баридаг колхоз эндэhээ зайн галаар хангагдана. Тэрэнэй хоёрдохи ээлжээнэй ашаглалгада орохоdo, хахад аралай үшөө хэдэн тосхонууд эндэhээ зайн галаар хангагдадаг болохо юм. Станци саашадаа гурба дахин хүсэтэй болохо байна.

Пауженкэтэй зэргэлээд, Кошелевско вулканай хормойдо геологууд газар дорохи халуун уhанай үшөө нэгэ уурхай шэнжэлнэ. Хүсэ ехэтэй станци барихаар халуун уhан эндэ бии гэжэ багсаамжалагдана. Иимэ станциин проект зохёогдожо байнхай.

АМАРАЙ ХАТУУ БУЛАД

КОМСОМОЛЬСК-на-АМУРЕ. Воронежско түмэр хүүргэнүүдэй заводто «Амурсталь» завод хатуу сан булад эльгээбэ. Комсомольск шадар баригдажа байhан Амарай хоёрдохи хүүргын детальнууд энэ буладаар хэгдэхэ юм.

Энэ жэл болотор «Амурсталь» иимэ хатуу булад хайлуулдаггүй байгаа. Тусхай цех ашаглалгада оруулагдажа, иимэ булад хайлуулха арга олдоо бшуу. Металлургнууд шэнэ цехые завод соо баригдаhан завод гэжэ нэрлэнэ. Юуб гэбэл, зэргэлүүлэн баригдаhан ехэ гурбан байшан соо буладые хатуужуулха мүнөө үеын пеэшэнгүүд тодхогдонхой, 25 дабхар гэртэй адли үндэртэй уhа булэдэг башни бодхоогдоо, коммуникациин орёо бүлэг барилга хэгдэнхэй.

Металлургнууд энэ орёо үйлэдбэриеэ амжалтатайгаар ашаглана. Эндэ хайлуулагдаhан булад хүүргэнүүдэй барилгада, Тюмениин газай соргонуудта эльгээгдээ. Энэ жэлдэ цехые проектнэ хүсэндэнь хүргэхэ гэhэн зорилго табиhан коллектив мүнөө амжалтатайгаар ажаллана. Тиин Амарай 250 мянган тонно хатуу булад хайлуулагдаа.

ШЭНЭ СУДНАНУУД ТАМАРАЛГАДА ГАРАБА

СОВЕТСКАЯ ГАВАНЬ. Загаhанай комбинадай коллектив хотын промышленна предприятинуудай дундаhаа түрүүлэн продукци худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Үнгэрhэн табан жэ[...]йхиhээ ехэ загаhан жэлэй эхинhээ хойшо баригдаа.

Комбинадай флот загаhа бариха, мүн хамhабариин шэнэ судннуудаар олон юм. Далай соо загаhа бариха, загаhа хүргэхэ түхеэрэлгэтэй «Медик» гэжэ томо траулер 1970 оной намар түрүүшынгээ олзоборилгодо гараhан юм. Мүнөө эндэ иимэ найман траулер бии. Эндэхид дизель-электроход, теплоход, буксир, тамардаг мастерской хэрэглэн, загаhа барина. Предприятиин бага флот тад ондоо болошонхой. Түргэн ябадалтай «МРС-225» түхэлэй сейнернүүд аминдаа тамаржа, загаhа бариха шадалтай. Благовещенскын верфьдэ бүтээгдэhэн иимэ хоёр сейнер hаяхан түрүүшынгээ тамаралгада гараба.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ миллион шахуу центнер загаhан баригдаhан байгаа. Энэнь хадаа Хабаровска хизаарай загаhашадай олзоборилhон продукциин хахадынь шахуу болоно.

hЭЛЬБЭН ШЭНЭЛhЭНЭЙ АШААР

МАГАДАН. Мүнхэ сэбдэг газарай хүрьhэ үрэмдэхэ hэльбэн шэнэлэгдэhэн станогто эндэхи горнягууд үндэр сэгнэлтэ үгэнэ. Урдань хэрэглэгдэдэг байhан иимэ станогто орходоо, тэрэ бүтээсэ ехэтэй, тааруу зохид.

hэльбэн шэнэлэгдэhэн станок мүнөө туршалга гараа. Ерэхэ жэлhээ иимэ агрегадуud олоор бүтээгдэхэ.

ВУЛКАНhАА АБТАhАН МЕТАЛЛ

КАВАЛЕРОВ. (Примориин хизаар). Вулканай хара туулганай холисотой рудаhаа сагаан туулга, сайр, зэд илган абаха асуудал Хрустальнинска ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадта энэ жэлдэ амжалтатайгаар шиидхэгдэбэ. Мүнөө эндэ тусхай таhаг эмхидхэгдэнхэй. Шэнэ арга экономическа ехэ аша үрэ үгэхэ гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

Примориин хизаарай хойто зүгтэ оршодог Хрустальнинска комбинат-ороной хара туулга малтан абадаг ехэ предприяти мүн. Тиимэhээ тэрэ эрдэм наукын, тэрэнэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгын шэнжэлгэнүүдэй түб болонхой. Москвагай, Новосибирскын, Ленинградай болон Владивостогой эрдэмтэд хүдэлмэришэдтэй хамта газар дорохи баялигуудые ашаглаха, элдэб олон зүйлэй продукци абадаг болохо асуудалнуудые шиидхэнэ.

Комбинадай баригдаhаар хорин жэл болоо. Энэ сагай турша соо руда малтан абалга эндэ хэды дахин дээшэлhэн байна.

ПРИМОРИДОХИ ХҮНЭЙ ГАРААР ГАРГАГДАhАН ГОЛ МҮРЭНҮҮД

УССУРИЙСК. Астраханска магистральна канал ашаглалгада оробо. Энэ горхон Ханка нуурай уhые барайгарай шэнэ полинуудта тараахаар малтагдаhан түсэбтэй. Секундын турша соо каналаар 35 кубометр уhан урдана. Нуурта шудхадаг табан горхоной нэгэниинььшье иимэ бүтээсэтэйгөөр хүдэлдэггүй.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй энэ ехэ барилга дээрэ барилгашад гурба миллион кубометр газар малтаhан, түмэр-бетон болон гидротехническэ бусад барилгануудые хэhэн байна. Булүүрэй гурбан станци 12 мянган гектар талмай уhалха юм.

Примориин уhалууриин түхеэрэлгэ бүхэсоюзна комсомолой габшагай барилга гэжэ соносхогдонхой. Москва, Ленинград, Владивосток болон ороной бусад хото городуудhаа ерэhэн залуушуулай отрядууд hайнаар хүдэлнэ.

Астраханиин канал барилгада олоhон дүй дүршэлые мелиораторнууд бусад барилгануудта хэрэглэн ажаллана.

БҮЛЭГ БАРИЛГАНУУД — КОЛХОЗУУДАЙ МҮНГӨӨР

БЛАГОВЕЩЕНСК. Тамбовко тосхоной завод hайн шанартайгаар галдагдаhан хирпиисэ Амар шадарай хүдөөгэй барилгануудта эльгээбэ. Хүдөөгэй барилгын индустриин шэнэ предприятида оньhон автомат хэрэглэгдэнэ. Тэрэ ороной шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Завод районой зургаан колхозой мүнгэ зөөреэр баригдаhан юм. Тэрэ проектнэ хүсэндөө ороходоо, жэл бүри 12 миллион хэhэг хирпиисэ гаргадаг боложо, хэдэн районуудай колхоз хоорондын барилгануудые хангаха юм. Заводhоо холо бэшэхэнэ олдоhон шабарай нөөсэ олон жэлдэ түүхэй эдээр тэрэниие хангаха байна.

Промышленна ехэ бүлэг барилгануудые бодхооходо, экономическа аша үрэтэй үлүү hайн гэжэ колхознигууд ажал хэрэг дээрэhээ ойлгонхой. Мүнөө областиин олон районуудта иимэ барилганууд хэгдэжэ байна. Константиновска райондо, жэшээнь, жэлэй турша соо 12 мянган толгой гахай шахан таргалуулха барилга колхозуудай соведэй шиидхэбэреэр бодхоогдоно. Свободненско районой ажахынууд жэл соо 3 мянган толгой эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха фермэ барина.

(ТАСС-ай корр.)

Шэнэ оршуулга

А. С. ПУШКИН

КОЛОМНОДОХИ ГЭРХЭН

12

Үсэд бодолоо үншэн хабһандаа орёодог,
Үргэ, шүдэеэ хам зуугаад зүйтэй,
Досоонь шиигануур могой амидыран орёолдог —
Доронь даража шададаг хүн золтой;
Хэлэнэй ута хүнине хосоргон доройлдог,
Хэлэндэ нэрбүүлһэн хүн бүхэн зоболтой.
Наһаяа эдижэ, нүгөө тээшээ зоринхойб,
Намайе сэдьхэлээ зобохыем эмшэд хоринхой!

13

Хүгшөөдэй (тон лэ тиимэнүүд шарай
Хэды хараа гээшэбиб Рембрандтын зурагта)
Оройбшотой бээлэй, нюдэндөө шэлтэй, ташарай.
Ори ганса басагыеш харахада, — зурагтал:
Нэбтэ хараһан мойһон нюдыень анжарһайт,
Нэрһэнэй шүүһэ түрхиһэн шэнги уралдань;
Эминэй зохёол ходо уншаха дуратай,
Эрдэмдэ һураһан, тэрээндэ яһала уратай.

14

Гитарын хүбшэргэй яһала бэрхээр шэмхэлээд,
Гэмгүйгөөр дууладаг һэн жаа жуухан.
Үбэлэй үдэшэ пеэшэндэ нялдан зэргэлээд,
Үһээтэ намартаа самоварһаа сай гоожуулан,
Али хабарай шугы соогуур гэшхэлээд,
Арюухан ород хүүхэдэй дууладагые шаан-шуунхан,
Сэдьхэл хүдэлгэмэ гунигтай олон дуунууды
Сээрлэнгүй оройдоо, тэрэ басаган дууладаг һэн.

15

Ямарааршье гоёожо, минишье хэлээ һаамнай,
Ямщигһаа эхилээд, поэт хүрэтэрөө булта
Гунигтай дуунда угаа дуратайбди һаамайн,
Гуниг гээшэ ород дуунай гуламта!
Ходо амгалан ябая гээд һанаамгай,
Хойтынгоо буян тээшэ абаашадаг болоболта.
Басагадта, музадамнай уйдхарай ольһон зохинги.
Баһа тэрэнь бидэндэшье һөөл зохид лэ.

16

(Һайхан басаганаймнай нэрэ Параша бэлэй гү?)
Һайрхая: угааха, оёхо, нэхэхые шадаха;
Хамаг гэртэхиеэ Параша жэншэд гүүлээгүй,
Хаб яб гэтэр дууһыень сахиха,
Гэршүүхын каша шанаха, шүлэнэй һүүлээр гү,
(Гэртэхи ажалыень хамһаха гэжэ шамдаха
Тогоошон Фекла, һайн сэдьхэлтэй хүгшэн,
Тоншье дүлии, мэдэрэлээ бууранги агша һэн).

17

Хүгшэрһэн эхэнь сонходоо һуужа дэглыгээд,
Хүлдөө тааруулан, оймһо нэхэдэг бэлэй,
Үдэшэ болоходо, столдоо карта дэлгээгээд,
Үзэл үзэжэ, сэдьхэлээ ханаадаг гэлэй.
Ганса басаганиинь гүйжэ үрднхэ дэлхэйгээр,
Газаа зэрэмшээн ябатараа, сонходо үзэгдэлэй.
Хазаар моритой хүн үнгэрэг, али ябагаар —
Хараһан лэ байха, хёрхол һэн тусгаар!

18

Үбэлдөө сонхын остойбон эртэ хаагдаха,
Үдэшын харанхы болотор зундаа нээлтэтэй.
Сонходоо һууһан басаганда мүшэн харагдаха,
Соохорхон тэнгэриһээ һүлэмхи толоор эмнилдээд.
(Нэгэшье роман тэрээнгүй байдаггүй, харахада,
Нээрээл тиимэ ёһо гурнмшаа гэлдэнхэй).
Үни заяанда эхынгээ хурхиржа хэбтэхэдэ,
Үшөөл удаан үхнинһь һара гэтэхэл даа.

19

Эреэн миисгэйнүүдэй чердак дээгүүр харанхыда
Эрьюусэлдэн шашхалдахые гү, али харуулшадай хуугай,
Хон-хон часын сохилхые шагнан анхаранхай даа.
Коломнодо һүни аалин юм даа, дуугай.
Хаа яахан гэрһээ хүнүүд гарахадаа,
Харагдахадал гээд арилшаха, һүүдэрээ туугаад.
Заримдаа зүрхэнэйнгөө түг-түг сохилхы
Залд гэнгеэр хүүхэн шагнаархан зогсохол.

20

Үбэлдөө, зундаашье — амаралтын үдэр аргагүй
Үхинтэеэ хүгшэн Покровой һүмэ ошохо.
Тэндэ зон шэгээтэй — ехэ, багагүй,
Тэдэнэй урда хүгшэн гараад орхихо.
Мүнхэ наһа гуйдаг һэн гү, магадгүй.
Мүнөө тэндэһээ холо байдаг болошонхойб.
Сэдьхэлээрээ Коломно, Покров ошодогби баяртай,
Сэнгэнгээ, амаралтада мүргэл шагнаха дуратайб.

21

Һананаб — ходо ошодог бэлэй тэндэ
Һайхан нэгэ графиня (һананагүйб нэрыень)...
Баян бүдүүн, залуугайнгаа түлэг дунда,
Бардам янзаар һүмэдэ орожо ерээд лэ,
Омогтойгоор мүргэхэ (омогхон эхэнэр һэн даа!).
Отол нюдэмни ошоод байха тэрээн руу.
Үнөөхи Параша тэрэнэй ойро байхадаа,
Үгытэй дээрээ бүришье үгытэй байхал даа.

22

Гоё нюдэеэ үнөөхи графиня үзүүрлэн,
Голоһон шэнгеэр заримдаа хараадхиха басагые.
Басаган номгоноор мүргэжэл байха һүзэглэн,
Балай минии һамаарһан, наадаһан янзагүй.
Барһан, зогсохо, тэсэһэн шэнги үзэгдэн;
Баян хатан тиихэдэ ямаршье масаггүй,
Өөрыгөөл хөөршөөхэ, шэнэ моодын хубсаһаа,
Өөрынгөө гоёые мэдэрхэ тэрэ убсанса.

23

Ехэрхүү, ёһорхуу хүйтэн зантай жэшээ,
Енгүүтэй омог үбгэнтэй гэжэ тухайлхаар;
Зүгөөр ехэрхүү зангайнь хажуугаар жэшээнь,
Зүрхэнэйнь уйдхарые мэдэхээр бэлэй, хай даа.
Тэрэ ушарыень таахаяа, бурхан хэшээ,
Тэрээн тээшэ нюдэмни ошодог хамнай даа...
Харин графиня хаанаһаа мэдэхэ бэлэй,
Харюутүйгөөр дурлагшадай тоодо оруулжархёо бэлээр.

24

Нарин сагаан шарайтай, һайхан гэгдэбэшье,
Наһан залуу, наран эртэ байбашье,
Тоһондо умбажа, торгондо хүльбэржэ хэбтэбэшье,
Томоотой заяагаа гартаа бариад зайбашье,
Зуун долоон моодын хубсаха үмдэбэшье,
Золгүй байгаал графиня хэды һархайбашье.
Зүгөөр гэнэн хонгороор урдаһаатнай хараашa —
Зуу дахин золтойл минии Параша.

(Эхининь 165-дахи номерто. Түгэсхэлынь хожом гараха).

ФУТБОЛ. ДҮРБЭН ҺУУРИ ГЭДЭРГЭЭ...

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наададаг «А» классай хоёрдохи бүлэгэй футболистнуудай дунда ээлжээтэ — арбан табадахи уулзалга **үнгэргэгдэбэ. Энэ наадан июлиин 13-да үнгэргэгдэһэн байгаа. Наадаанда хамта**даа арбан дүрбэн командануудай футболистнууд хабаадалсажа, зоно соогоо түрүүлэд гэжэ ябаһан командануудаа хүсэхэ эрмэлзэлгэтэйгээр тулалдаһан байна. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, эндэ өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Хабаровскын СКА, Петропавловск - Камчатскийн хотын «Вулкан» командануудай футболистнууд шадамар бэрхээр наадажа гараһан байба. Жэшээнь, Хабаровскын футболистнууд эдэнэртэ айлшаар ошоһон Эрхүүгэй «Авиаторые» 4:0 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, нэгэ һуури урагшаа дабшаба. Мүн манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд «Вулкан» командада 4:0 тоотойгоор **шүүгдэхэдээ, аяар дүрбэн һуури гэдэргээ сухарихa баатай болобо. Тиин Хаба**ровскын СКА, «Вулкан», «Луч» командануудай түрүүлэд гэжэ ябаһан командануудые очкогоороо хүсэжэ ерэхэдэнь, мүрысөөнэй таблицада табан командын футболистнууд аб адлихан — 16-гаад очкотой болобо. Эндэ али командын футболистнууд бэрхээр наадажа, эдэнэр соогоо түрүүлхэ хаб гэһэн асуудалда удаадахи — июлиин 17-до үнгэргэгдэхэ наадaнай уулзалгаһаа дулдыдаха байна. Энэ үдэр Хабаровскын футболистнуудта «Сэлэнгэ» командын футболистнууд айлшалха. Харин «Вулкан», «Луч» командануудта Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай футболистнууд айлшалхань. «Иртыш» командатай Курганай «Зауралец» наадаха юм.

Айлшаар ошоһон командануу**д** сооһоо Красноярскын — Автомобилист» командын футболистнууд шадамар бэрхээр наадажа, талмайн эзэд— Челябинскын «Локомотивай» футболистнуудые 2:1 тоотойгоор шүүхэдээ, аяар табан һуури урагшаа дабшаба.

Бусад командануудай уулзалга имнэ тоотойгоор дүүрэбэ: «Уралец» — «Шахтёр» — 1:1, «Нефтяник» — Динамо» — 0:0, «Луч» — «Амур» — 2:2, «Сахалин» — Шэтын «Локомотив» — 1:1.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдөө	Бумбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	15	9	6	0	26: 6	24
«Чкаловец» Н-Сиб.	15	9	3	3	22:11	21
«Амур» Благовещенск	14	7	5	2	20:10	19
«Автомобилист» Красн.	15	8	2	5	18:16	18
«Луч» Владивосток	14	6	4	4	25:15	16
«Вулкан» П. Камч.	14	7	2	5	16:10	16
«СКА» Хабаровск	13	6	4	3	24:19	16
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	14	6	4	4	15:13	16
«Иртыш» Омск	15	6	4	5	15:17	16
«Локомотив» Шэтэ	14	4	6	4	10: 9	14
«Зауралец» Курган	15	4	5	6	11:14	13
«Торпедо» Томск	14	5	3	6	13:20	13
«Сахалин» Ю.Сах.	14	3	5	6	10:16	11
«Авиатор» Эрхүү	14	4	3	7	15:24	11
«Шахтёр» Прок.	15	2	6	7	9:16	10
«Нефтяник» Тюмень	14	3	4	7	14:22	10
«Уралец» Н. Тагил.	14	2	5	7	12:17	9
«Локомотив» Челяб.	14	1	3	10	9:27	5

ХҮЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

СОФИ

ДСМ-эй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Залуушуулай Димитровскэ Коммунис Союзай ЦК-гай пленум эндэ хүдэлмэреэ эхилбэ. Хамтын ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай БКП-гэй национальна конференциин шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр Болгариин залуушуулай бэелүүлхэ зорилгонуудые хаража үзэхэ байна.

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков пленумэй хүдэлмэридэ хабаадана.

БЕРЛИН

ГДР-эй 25 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН УРЯАНУУД

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа гаргагдаһан уряануудые түбэй газетэнүүд үргэнөөр тунхаглаба. Германиин газар дээрэ түрүүшын социалис гүрэнние эмхидхэн байгуулга немец арадай, Европын түүхэдэ тон шухала шата болоһон байна. Гитлеровскэ фашизмые совет арадай, эдэнэй алдарта армиин илаһанай ашаар энэ туйлагдаа.

ГДР хадаа социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй таһаршагүй хубинь болоно гэжэ уряанууд дотор хэлэгдэнэ. КПСС-эй ба СЕПГ-гэй хоорондохи аха дүүгэй холбоон социалис ГДР-эй хүсэ шадалай, һалбаран хүгжэлтын эшэ үндэһэн болоно.

Аха дүү социалис оронуудай бата нэгэдэлэй ашаар, экономическа харилсан туһалалсалгын ашаар шэнэ амжалтанууд туйлагдана гэжэ энээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай өөһэдынгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлгэ аюулгүй байдал, эб найрамдал хангаха арга олгоно.

1974 ондо республикын үргэн ниитэ ажалшад социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, арадай ажахын даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлэн, баярта ойдоо ажалай бэлэгүүдые бариба гээд уряанууд дотор хэлэгдэнэ. Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин хүтэлбэри доро ороной ажалшад шэнэ амжалта илалтануудые туйлахын түлөө шармайн дабшажа ябана.

ГАВАНА

АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Байгша оной түрүүшын зургаа һарын турша соо Кубын Матансас провинциин малшад 18,5 миллион үлүүтэй литр һү гүрэндэ худалдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 13 процентээр ехэ болоно. Провинциин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ амжалтаа июлиин 26-да гүйсэхэеэ байһан Национальна восстаниин 21 жэлэй ойдо зорюулна.

Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгэ

БОГОТО. Фашизм ба империализмда эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгын үдэрнүүдые үнгэргэхэ бэлэдхэлэй комитет эндэ эмхидхэгдэбэ. Колумбиин коммунис залуушуулай, демократическа эхэнэрнүүдэй холбооной, ажалшадай профсоюзай конфедерациин, мүн ороной политическэ ба ниитын бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд комитедэй бүридэлдэ ороһон байна.

Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгын үдэрнүүд сентябриин 12-то эхилхэ. Энэ үеэр фашис хунтын гэмтэ ябуулгануудые буруушааһан митингнүүд болохо юм.

БЕРЛИН. ГДР-эй ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай бүлэг Чилиин патриодуудые хамгаалха мэдүүлгэ тунхаглуулба. Тиихэдээ Чилиин демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр сэрэгэй хунтын үйлэдэһэн хорото муухай ябуулгануудые дары зогсоохо эрилтэ табина.

Тодорхойлон хэлэбэл, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Альберт Норден, харин оронуудтай ГДР-эй хани барисаа хэдэг бүлгэмүүдэй лигиин президент Пауль Вандель, уран зохёолшо Петер Эдель гэгшэд мэдүүлгэдэ гар табиһан байна. (ТАСС).

ПАРИЖ

Президент Макариосай хэлэһэн үгэ

ТАСС

Бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалай түлөө, демократическа эрхэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэхэдэнь, Грециин диктатурын мэдэлдэ орохые арсахадань, Кипрэй арад зонние дэмжэхэ уряатайгаар Кипрэй президент архиепископ Макариос бүхы ехэ ехэ гүрэнүүдтэ, хани барисаата бүхы оронуудта, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудта хандаба. Макариосай хандалга ороной хуулита правительствада үнэн байдаг хүсэнүүдэй мэдэлдэ байһан радиостанцинуудай нэгэнээр дамжуулагдаа.

Афинын сэрэгэй хунта гүрэнэй урбалта хэхэ хэрэг эмхидхэһэн байна гэжэ президент тэдэглэбэ. Тиигэжэ Грециин хунта Кипрэй Республикын бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалые эбдэээ. Гэбэшье хунтын үүдхэһэн урбалта урагшагүйдөө. Туйлаһан юумэниинь юуб гэхэдэ, Кипртэхи радио-дамжуулгын корпорациие, хэдэ хэдэн байшангуудые эзэмдэһэн байна. Республикые үгы хэхээр һэдэжэ хорото муухайгаар аашалагшадта эсэргүүсэн бодоһон арад зон эрэлхэгээр тэмсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

СОВЕТ-АМЕРИКАН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ТУХАЙ Д. КЕНДАЛЛАЙ ҺАНАМЖА

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, США-гай Президент Р. Никсонэй хоорондо паяхан болоһон гурбадахи уулзалга, хөөрэлдөөнүүд манай хоёр ороной харилсаае һайжаруулгада, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада, али алиндань ашатан тупатай холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ туйлай ехэ удха шанартай байна гэжэ американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа Соведэй правлениин түрүүлэгшэ, Холбоото Штадуудай «Пепсикэ» гэжэ ехэ компаниин президент Д. Кендалл мэдүүлээ.

Манай агууехэ хоёр ороной хоорондохи харилсаанай һайжархын тула хоёр гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргана гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

«Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд ашa үрэ багатайгаар үнгэрөө. Ушарынь юуб гэбэл, тиимэ ехэ документнүүдтэ гар табигдаагүй байна» гэжэ манай ороной зарим ажал ябуулагшадай худал хуурмагаар шашадагыень буруушааха байнаб гээд Д. Кендалл тэмдэглэбэ. Нэгэдэхеэр, ехэ удха шанартай хэлсээнүүдтэ гар табигдаһан байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые саашадань хизаарлаха хэмжээнүүд болон газар доро ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгые болюулха гэхэ мэтэ документнүүдтэ гар табигдаа. Хоёрдохёор, хүнэй ой ухаанда орошогүй ямар тиимэ документнүүд байха юм. Л. И. Брежневэй, Р. Никсонэй хөөрэлдөөнүүдэй үеэр гар табигдаһан, баталагдан абтаһан хэлсээнүүд имагтал хоёр ороной арадуудай бэшэ, харин бүхы дэлхэйн хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана гээд тэмдэглэжэ болоно. Урда тээнь үнгэргэгдэһэн хоёр уулзалгын үедэ гар табигдааша хэлсээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула мүнөө яһала ехэ юумэн хэгдэжэ байна.

Һүүлэй үедэ манай хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаан үргэнөөр хүгжэнэ. Советскэ Союз соогуур хэдэ дахин ябахадаа, ороной промышленностиин бүхы һалбаринуудай хурдан түргөөр хүгжэжэ байһыень хараа һэм. Совет арадай байдал хэлбэришэгүйгөөр һайжарна.

Элдэб һалбаринуудтахи харилсаа холбоогоо улам үргэдхэхын тула США, СССР шухала алхамуудые хэнэ. Жэшээнь, хүсэтэ гидроэлектростацинуудые бариха талаар Советскэ Союз ехэ амжалтануудые туйланхай. Энэ манай орондо ехэ һургаал абамаар.

СССР-эй ба США-гай хоорондын худалдаа наймаанай харилсаа холбооe хүгжөөхэ тухай хуулиин проектые США-гай конгрессэй дары түргөөр хаража үзэн, һайшаан баталхыень хүсэнэб гэжэ Д. Кендалл хэлэбэ.

Минии һанахада, манай хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ тойбо татаха гээшэ ехэл хангалтагүй байна. Демократическа партиһаа президентын тушаалда кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн сенатор Джексон энэ талаар өөрын политическэ хараа бодол баримталхадаа, урагшагүйдэжэ һалаа һамнай. Ушарынь юуб гэбэл, хоёр ороной хоорондохи харилсаае муудхаалгаһаа ямаршье үрэ гарахагүй бшуу. Тиигэжэ сенатор Джексон холын бодолгүй, президентын тушаалда дэбжүүлэгдэхээр ямаршье бэлэдхэлгүй байһанаа харуулаа. Тэрэнэй бэелүүлдэг политика үндэһэ баримтагүй, буруу байха юм.

Американ арад зоной олонхид, тэрэ тоодо аралжаа наймаашад СССР-тэй худалдаа наймаагаа үргэдхэхэ шухала гэжэ ойлгоһоор үнинэй.

Тиин Советскэ Союз, Америкын Холбоото Штадууд худалдаа наймаагаа үргэдхэжэ, али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоо тогтоохо байна гэжэ Д. Кендалл тэмдэглээ. Хэрбээ США СССР хоёрой һайн харилсаатай байгаа һаань, газар дэлхэй дээрэ дайн дажар һүжэрхэгүй гээд хэлэжэ шадахабди.

Совет-американ харилсаае һайжаруулгада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев айхабтар ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ Д. Кендалл хэлэбэ.

БЕЙРУТ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Республикын хуулита правительствада эсэргүү зэбсэгтэ үймөөн буһалгаанай июлиин 15-най үүр хираалха үеэр болоһон Кипртэхи байдал орёо бэрхэтэй байһаар. Гадаадын оронуудтай аралай холбоо барисаанай таһалдуулагдаһан дээрэһээ тэндэ юунэйшье боложо байһаниинь мэдэгдэнэгүй.

Абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, бүхы арал дээгүүр нэгэ талаһаа — президент Макариосай тала баригшадай, правительствада үнэн сэхэ полициин, аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй подразделенинүүдэй, нүгөө талаһаа— греческэ офицернүүдэй хүтэлбэрилдэг национальна гварди гэдэгэй үймөө буһалгаа татаһан частьнуудай хоорондо шанга байлдаанууд болоҗо үргэлжэлһөөр. Пафос, хэмжээгээрээ ороной хоёрдохи порт — Лимасол шадар зэбсэгтэ тулалдаанууд болоно. Никозидохи правительственна радиостанциие булимтаран эзэмдэһэн үймөөшэд худал хуурмаг мэдээсэлнүүдые тараана. Урбалта амжалтатайгаар хээд, аралай бүхы территориие мэдэлдээ абаад байнабди гэжэ мэдээсэнэ.

Ороной президент архиепископ Макариос алуулаа гэһэн зэрэб үгэ правительствада харша үймөө буһалгаанай хэгдэһэн түрүүшын часай турша соо тараагдаһан байгаа. Кипрэй хүн зонние айлган һүрдөөхын тула, хуулита засагые усадхан һалгааһан хэбэр үзүүлжэ, үймөө буһалгаа татагшадай правительствые хуулита болгохын тула имнэ мэдээсэл тараһан байна. Правительствада эсэргүү ябуулга хэһэнэйнгээ түлөө бүри нёдондо жэл Кипрэй синодоор намнагдаһан Пафосай епископ байһан Геннадий гэгшэ Никос Самсоние үймөөшэдэй табимал президент гээшэ гэжэ тангаригыень абаһан байгаа гээд үймөөшэдэй радио мэдээсэнэ. Н. Самсон Кипртэхи «Махи» гэдэг газетын редактор юм. Тэрэ Афинын засаг захиргаантай. арал дээрэхи «ЭОКА-2» гэжэ үгэсэгшэдтэй бата холбоо барисаатай байһаараа мэдээжэ болонхой. Үймөө буһалгаанай болохоһоо гурбан үдэр урид тэрэ Афинаһаа иишэ ерэһэн байгаа. Мүнөө үймөө буһалгаа татагшадые тухиран дэмжэжэ байһан грек хархис хүсэнүүдһээ заабари абаад, ерэһэн байгаа ха.

Кипрэй хэрэгүүдтэ Греци сэрэгэй хүсөөр хамааралсана гээд абтаһан мэдээсэлнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ. 1960 оной уласхоорондын хэлсээнүүдэй үндэһөөр энэ арал дээрэ байдаг Грециин «Элдык» гэжэ национальна хүсэнүүдэй офицернүүд, солдадууд үймөө буһалгаанда элсооро хабаадана. Эдэнэр Никозидохи президентын ордондо добтолһон байна. Грек-офицернүүд, нюуса байдалһаа гараһан греческэ һүйдхэлтэ эмхинүүд правительствада эсэргүү үймөө буһалгаанай гол хүсэн болоно.

Нүгөө талаһаань, Афинаһаа мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Кипр тухай асуудалаар Грециин сэрэгэй дээдэ хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөнүүд тэндэ болоно. Грециин зэбсэгтэ хүнүүд бэлэн болгогдонхой.

Правительствада эсэргүү үтэсөөе ганса л Афинаһаа бэшэ, мүн НАТО-һаа удамаршална гээд эндэ тэмлэгдэнэ.

Республикын правительствын политическэ хараа бодолоо хубилгахагүй байһыень ойлгоходоо империалис хүсэнүүд зэбсэгтэ үймөө буһалгаа татажа, бэеэ дааһан, демократическа гүрэн. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүн Кипрэй дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсаба бшуу.

АНКАРА

Турциин правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Национальна гвардиин үймөө буһалгаа татаһантай дашарамдуулан, Кипртэхи байдалые Турциин Министрнүүдэй Совет заседани дээрээ хаража үзөө.

Кипрэй бэеэ дааһан байдал эбдүүлхэгүй гэжэ Турциин правительство бүрин шиидэнхэй гээд эндэ тунхаглагдаһан тусхай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Национальна аюулгүйн Соведэй зууршалгын ёһоор зунай амаралтада байһан парламентын эчсо яаралтай заседани зарлаха дурадхалтайгаар республикын правительство президент Ф. Корутюркда хандаба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Тэжээл бэлэдхэлгэ тухай материалнууд. Орон доторхи һонинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эрхим һайн цемент» — А. Чуклинай корреспонденци. К. Плехановай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Ерээдүйн электроникын эхин дээрэ» — АПН-эй материал. «Хүүгэд «Номой байшанда» ороно» — Г. Елисеевагай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютагай һонин, шүлэгүүд, спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

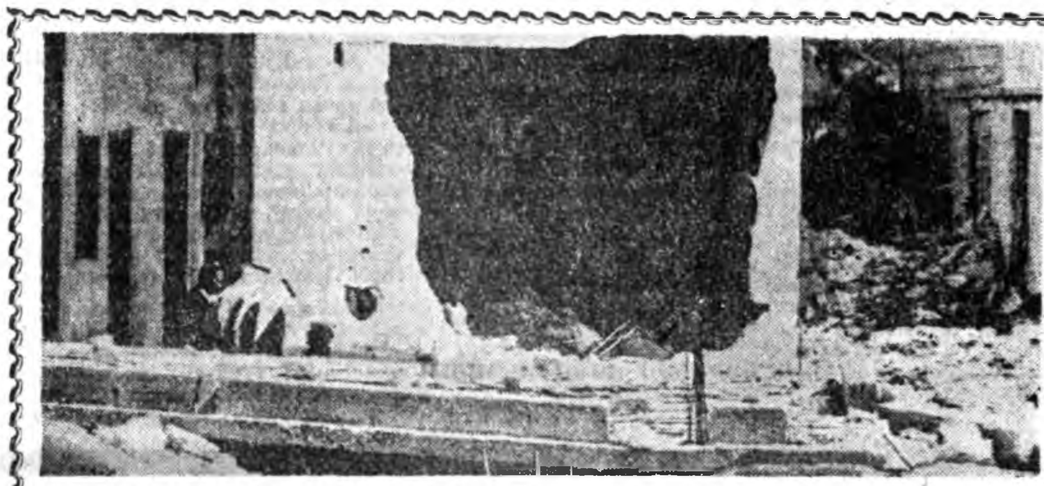
Улаан-Үдэ. 19.30 — «Тодорхойлхы жэлэй ехэ түсэбүүд». «Забайкаллес» комбинадай ахамад инженер Л. Д. Шопхоев үгэ хэлэхэ. 19.45 — Телевизионно һонин. 20.05 — «Газар дэлхэйн хүн зоной байдал тухай совет хүнүүдэй һанамжа (буряадаар).

«Орбита». 20.30 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Белый пудель» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 21.40 — «Сэнхир галай хуудаһануудаар». 23.20 — Космонавт, Советскэ Союзай Герой В. А. Шаталовтай хүдэлмэришэд ба студентнэрэй уулзалга. Залуушуулай пресс-конференци. 23.20 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Уласхоорондын V конкурсын лауреадуудай концерт. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — «Мазовше» — гэжэ Польшын гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. Чайковскиин нэрэмжэтэ концертын залһаа дамжуулга хэгдэхэ.

Улаан-Үдэ. 20.30 — Опереттэнүүдһээ — хэһэгүүд.

Израилиин сэрэгэйхид Сири болон Ливанда эсэргүүгээр зэбсэгтэ харата ябуулгаа болюулнагүй. Тиихэдээ эдэ гүрэнүүдэй газарые бомбодоно, артиллери болон миномёдоор буудана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Блида тосхондохи (Ливан) һандарагдаһан гэрнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

УНШАГТЫ[Н] һонирхохо[ол] байхат[ь]

БАЙГАЛАЙ ОМОЛИ ЯПОНДО ҮСХЭБЭРИЛЭГДЭНЭ

БАЙГАЛАЙ омолиин тү[...] үсхэбэрилхэ хүдэлмэри Япон[...] до үргэнөөр эрхилэгдэжэ, ол[...] ной һонирхол татана. Иш[...] туршалганууд бүри 1969 он[...] Аомори префектурадахи заго[...] үсхэбэрилхэ эрдэм-шэнжэлэ[...] гын институтда хэгдэжэ эхил[...] һэн. Үнгэрһэн табан жэлэй ту[...] ша соо Японда омолиин [...] мянга гаран жараахай ехэ бо[...] гогдоно. Тиин тэдэнь Хойт[...] Японой нуур сөөрэмүүдтэ [...] бигдан, амжалтатайгаар [...] хаагдажа байнхай.

ЭДИХЭ ДУРАТАЙ БАЙБАШЬЕ...

«МЯХАГҮЙГӨӨР бүйл[...] лан бэлдэгдэһэн амтат[...] эдеэн» гэһэн номые Америк[...] «Уильям Морроу энд Ко» гэх[...] хэблэл барлан гаргаба. Эн[...] дурдагдаһан эдеэнэй зүйнүү[...] тэ малай, шубуунай мяхан [...] али загаһан огто оруулагда[...] гүй байха юм. Овощоор, бар[...] гараар, макаронoор, үндэгэ[...] мүн бусад зүйлнүүдээр хоо[...] лохо шухала гэжэ энэ ном д[...] тор дурадхагдана.

Тиихэдээ энэмнай мяха эд[...] дэггүй хүнүүдтэ тааража бол[...] но гээшэ гү? Юун тиимэ юу[...] байха һэм даа гэжэ номой [...] тор Энн Серрэн оршол соог[...] бэшэнэ. Амтатай бифштекс э[...] хэ дуратайшье һаа, эдеэ хо[...] лой зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй т[...] һалгаряагүй хүндэрһэн дээр[...] һээ мяха худалдан абаха а[...] боломжогүй хүнүүдтэ энэ [...] моо зорюулһан байнаб гэ[...] тэрэ мэдүүлнэ.

Тэдэ гансал овощоор, т[...] ханай зүйлнүүдээр эдээл[...] байжа шадахагүй хүнүүд[...] ямаршуу байха гээшэб?!

ҺОНИРХОЛТОЙ НҮХЭС[...]

ҮНЭГЭД, доргонууд эбсэ[...] гүй харша дайсад юм гэ[...] зоологууд тоолодог байна. Г[...] бэшье Румыниин Вранча у[...] дынВаду Рошка тосхон[...] ажаһуудаг ангуушан Думитр[...] Стэникэ энээние буруша[...] Үнэгэнэй гүлгэдые нүхэн со[...] һоонь гаргажа абаха гэхэ[...] доргоной гүлгэн «хачинара[...] аһан шадалаараа хамгаалһа[...] байха юм.

ТОТИ ШУБУУД ГАДААДАДА ХУДАЛДАГДАНА

«ТОТИ ШУБУУДЫЕ ва[...] таар худалдан абажа болох[...] гэһэн гаршаг доро «Таймс о[...] Цейлон» газетэдэ тунхаглагд[...] һан материал уншагшадай а[...] харал ехээр татаба. Тоти ш[...] буудые гадаадада худалдаж[...] эхилхэ дурадхал статьягай а[...] тор оруулһан байна. Элдэ[...] түрэлэй гоё һайхан шубуу[...] арал дээрэ айхабтар олоор[...] үдэнхэй. Гэхэтэй хамта халу[...] ороной эдэ жэгүүртэ шубууды[...] худалдажа абаха дурата[...] шуул дэлхэйн элдэб оронууд[...] угаа олон юм гэжэ автор б[...] шэнэ. Энэ дурадхалыень дэ[...] жэхэ, буруушааха хүнүүд о[...] доо. Иимэ үзэсхэлэн һайх[...] шубуудые худалдаха тала[...] яһала ехэ дүршэлтэй байхаб[...] гэжэ зарим нэгэн мэдүүлнэ.

ЮРЭ БУСЫН ТОО БҮРИДХЭЛ

Мүнөө Энэдхэг орондо юр[...] бусын бүридхэл хэгдэжэ бай[...] хай. Эртэ урда сагай искус[...] ствын зохёол бүтээлнүүд то[...] логдон, бүридхэлдэ абтана[...] Энэһэшье дэмы бэшэ. Нютага[...] хэблэлэй мэдээнүүдэй ёһоо[...] Энэдхэг орондо харууһагү[...] байдаг һүмэнүүд сооһо[...] жэл бүхэндэ зуугаад, мянгаа[...] үнэтэ зүйлнүүд үгы болошоно[...] Тэдэнэй олонхинь ээрын урд[...] тээхи мянга гаран жэлэй сага[...] бүтээгдэһэн байха юм. Брон[...] зоор шудхагдаһан, модон дээр[...] һиилэгдэһэн, алтаар шарагдаһа[...] тиимэ хоморой шухаг зүйлнүү[...] хэдэлэн сагай үнгэрэмсөө[...] Баруунай оронуудтахи антик[...] варна магазинуудта табигда[...] шоод гү, али үгышье һаа[...] үмсын зөөри болошоод байда[...] шуу. Тиигэжэ Энэдхэг орондо[...] олон миллион рупиин үнэ сэнтэ[...] гарза хохидол ушаруулагдана[...] Арбаад жэлэй урда тээ Тами[...] наду штадтахи һүмэ хиид[...] дэй нэгэнһээ хулуугдаһан[...] бронзоор шудхагдаһан суута[...] Шива Натаражые (хатаржа[...] байһан Шива) американ нэг[...] финансист 150 мянган долл[...] роор худалдажа абаһан байна[...] Мүнөө мэргэжэлтэд энэ бронз[...] бурханиие хэдэн зуугаад мян[...] ган долларой сэнтэй гээд то[...] лоно.

(АПН—ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04514. Заказ № 00444